ISSN 1338-9025

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

1 | 2013

V prípitku diamant

Obeť „nekreativity“

Áno, naša univerzita, aj moja univerzita...

Malého Hasana sme stretli cestou do školy v blízkosti mestečka Al-Hajjara v Jemene. Hoci Jemen zápasí s nedostatkom učiteľov, keď často na jedného vyučujúceho pripadá až 100 žiakov, Hasan patrí k tým šťastlivcom, ktorým sa aspoň minimálne vzdelanie dostáva. Už dávno sme u nás doma nevideli žiačika, ktorý by bol taký hrdý na svoj šlabikár.
Z putovnej výstavy fotografií „Ľudské práva v rozvojovej spolupráci“ (viac na s. 7).

Milí čitatelia,
teším sa, že máte v rukách ďalšie vydanie časopisu Universitas Tyrnaviensis, prvé v tomto roku. Teším sa najmä preto, že je to niečo naše, vlastné a hodnotné. Možno ľahko pozorovať, že nie všetko má hodnotu, aj keď sa to tak tvári, skôr sa množstvo vecí devalvuje. Ostatný čas akoby bol časom umelo usmerňovaných diskusií. Nikdy som nemal rád, keď sa mi niečo podsúvalo a keď som mal bez premýšľania prikyvovať alebo niečo odsudzovať. Žiadalo sa mi potichu urobiť si vlastný názor na základe čo najpresnejších a autentických informácií. Akosi spontánne som v ostatnom čase debatoval s priateľmi, so študentmi a spolupracovníkmi o odstúpení pápeža Benedikta XVI. Mal som ho predtým možnosť osobne spoznať trochu bližšie a vnímať jeho slobodu, pravdivosť a skromnosť. Preto som s údivom pozoroval, že veľa ľudí sa veľmi málo zaujímalo o jeho vlastné vysvetlenia, dielo a skutky, avšak o to viac debatovali o konštrukciách vyrobených za peniaze v médiách (nie všetkých, všetka česť tým pravdivým). Keďže je známe, že Cirkev nie je tajomný a neznámy subjekt, ale v skutočnosti je ňou spoločenstvo ,a teda aj každý jeden z veriacich ľudí, hovoríme takto len nepriamo, že nie Cirkev, ale my sme vlastne v kríze. Cez nás sa to deje, a to aj vtedy, keď hovoríme o vlastnej rodine, priateľstve alebo i univerzite. Všetko dobré i zlé je predsa v človeku, nositeľovi určitého životného posolstva.
Život na univerzite a na jej fakultách a pracoviskách je skutočne bohatý. Prevzal som rád záštitu nad iniciatívnymi študentmi pripravovanou „Koktejlovicou Trnavskej univerzity", podporím s radosťou aj ples trnavského UPC a dodnes mám pekný pocit aj z plesu Trnavskej univerzity, ktorý sa konal v januári. Vedenia univerzity i fakúlt majú toho v súčasnosti na programe veľa. Boríme sa s rozpočtom, blížiacou sa komplexnou akreditáciou, početnými externými kontrolami, vplyvmi zmien a doplnení zákona o vysokých školách, prípravou nového štatútu univerzity a ďalších vnútorných predpisov, realizáciou plánov dostavby internátu, predsavzatím získať európsky kreditový certifikát, výstavbou auly, reálnou perspektívou skrášliť okolie na Hornopotočnej ulici v Trnave. Budujeme po novom a intenzívne vlastný vnútorný systém kvality, absolvujeme množstvo podujatí, prijatí, konferencií; realizujeme zahraničné vzťahy, vydávame publikácie, organizujeme stretnutia vedení s ďalšími univerzitami, aby sme sa poradili a vzájomne sa podporili. Žije to tu teda a som presvedčený, že na tom máme každý svoj podiel, ale zároveň dúfam, že čo najčastejšie aj dobrý pocit. Chcem poďakovať za mnohé úspechy študentov i učiteľov, ale aj všetky skryté snahy čosi zlepšiť alebo niekomu pomôcť. Často vnímam veľké vnútorné bohatstvo mladých ľudí, študentov, ktoré je šancou pre Slovensko. Som rád, že pravidelne každý posledný štvrtok v mesiaci sa mám možnosť stretnúť so študentmi a zamestnancami, pretože z oboch doterajších stretnutí v tomto roku mám ohromný pocit, najmä zo spätnej väzby od študentov a mnohých dôležitých postrehov, ktoré som získal (kto mi ich dal, vie, že hovorím predovšetkým o ňom a že ma veľmi potešil záujmom o univerzitu a – moja správa: neodložil som si nič z toho do šuplíka!). Veci, ktoré nás mrzia si treba vzájomne vyrozprávať; keď máme niečo bolestivé v sebe, treba to s dobrým úmyslom riešiť a nenechať pôsobiť negatívne. Treba hľadať pravdu – tá nás robí vnútorne slobodnými. Náš blok voči iným, často z hľadiska dôležitých zážitkov a udalostí zbytočný a prekážajúci, odchádza. A trochu zodvihnúť od počítača hlavu – snehu je plno, ale ako to v živote chodí, už sa roztápa a odchádza, prichádza teplo a slnko, ale dobre, že bol, inak by sme sa ani na prichádzajúcu jar tak netešili...

Marek Šmid

OBSAH

Pohľadom rektora 2
Na pulze univerzity ..... 3 – 7
Čas na interview ..... 8 – 9
Keď prehovoria archívy..... 10 – 11
Zo života fakúlt ..... 12 – 21
Študentská panoráma..... 22 – 23
Naši absolventi ..... 24 – 25
Mobility 26
Ponad čas 27
Identita..... 28 – 31

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS časopis Trnavskej univerzity v Trnave
Číslo reg. na MK SR: EV 4665/12
ISSN 1338-9025
vydáva Trnavská univerzita v Trnave, Hornopotočná 23, 918 43 Trnava
tel.: 033/5939111
http: //www.truni.sk/, e-mail časopisu: casopis.TU@truni.sk
Predseda redakčnej rady a zodpovedný redaktor: prof. RNDr. Ladislav Csontos, SJ, PhD.
Členovia: Mgr. Erika Juríková, PhD. Mgr. Miroslav Haľák, PaedDr. Ľubomír Rendár, PhD., Bc. Michaela Ďuratná, prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD., Mgr. Marek Psota, JUDr. Miroslava Vráblová, PhD., Mgr. Martin Császár, ThDr. Cyril Šesták SJ, PhD., Mgr. Martin Csontos, PhDr. Zuzana Martinkovičová, P. Branislav Beniač, SJ
Jazyková úprava: Ľ. Rendár, J. Molitor
Grafická úprava: Oľga Svetlíková
Tlač: TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV.

Podpredseda Európskej komisie prednášal a diskutoval na TU

V mesiaci december 2012 navštívil Trnavskú univerzitu v Trnave vzácny hosť, Maroš Šefčovič, podpredseda Európskej komisie pre medziinštitucionálne vzťahy a administratívu. V aule Pazmaneum sa konala prednáška spojená s diskusiou, na ktorej sa zúčastnil veľký počet študentov, akademickí predstavitelia univerzity a hostia – Tibor Mikuš – predseda Trnavského samosprávneho kraja, Libor Vozár – prezident Slovenskej rektorskej konferencie a Jozef Matúš, rektor UCM v Trnave.

Mimoriadne pútavá a zrozumiteľná prednáška podpredsedu EK bola zameraná na otázky ekonomického a inštitucionálneho vývoja v Európskej únii. Napriek

ekonomickej kríze vo svete poukázal na silný potenciál EÚ. V rámci diskusie si mali prítomní možnosť vypočuť zaujímavé informácie o postupe pri uchádzaní sa o zamestnanie v inštitúciách EÚ, budúcom využívaní európskych fondov, poslaní humanitných a spoločenských vied v čase ekonomickej krízy, budúcnosti ERASMUS a trende multidisciplinárnosti.

Na samostatnom stretnutí pozvaní hostia diskutovali o aktuálnych otázkach trnavského regiónu. Predseda trnavského samosprávneho kraja sa zameral na potenciál regiónu v oblasti využívania európskych fondov pre vysoké školy, prezident SRK informoval o aktuálnych otázkach vysokých škôl a rektor UCM o živote a dianí partnerskej univerzity.

Možnosť osobného stretnutia s rektorom

Študenti, vedeckí pracovníci, učitelia a ďalší zamestnanci Trnavskej univerzity v Trnave majú v prípade záujmu od januára 2013 možnosť osobne sa stretnúť s prof. doc. JUDr. Marekom Šmidom, PhD., rektorom Trnavskej univerzity v Trnave, a to každý posledný štvrtok v mesiaci. Požiadavku na stretnutie môžu posielať na adresu rektor@truni.sk najneskôr v pondelok, ktorý predchádza poslednému štvrtku v mesiaci. Po prijatí požiadavky im bude oznámený čas stretnutia.

Za Štefanom Kováčom – bývalým prorektorom Trnavskej univerzity

Dňa 20. 1. 2013 zomrel v Bratislave prof. Dr. Ing. Štefan Kováč, DrSc., vedecký pedagóg Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a prorektor Trnavskej univerzity v Trnave v rokoch 1997 – 2003.

Narodil sa v Novej Vsi nad Žitavou v r. 1926. Gymnázium absolvoval v Zlatých Moravciach a v roku 1951 vyštudoval Chemickú fakultu SVŠT v Bratislave. Od tohto roka pôsobil na Chemicko-technologickej fakulte SVŠT, kde v roku 1952 obhájil doktorskú dizertačnú prácu a v roku 1962 bol vymenovaný za docenta pre odbor Organická chémia. V júni 1970 pokračoval v inauguračnom konaní za profesora Organickej chémie, dekrét profesora dostal až v roku 1989.

Prednášal na viacerých domácich i zahraničných pracoviskách, a to aj počas svojich krátkodobých a dlhodobých pobytov v zahraničí. Profesijne sa venoval najmä riešeniu spektrálnych metód v organickej chémii. Ako autor a spoluautor uverejnil viac ako 130 vedeckých prác a jeho publikačná činnosť bola mimoriadne rozsiahla.

Vyjadrujeme úprimnú sústrasť jeho rodine a blízkym.

Nech Pán oslávi jeho dušu.

Mgr. A. Krupová

Hojná sejba

Na všeobecnú výzvu APVV z konca roka 2012 pozitívne reagovali všetky fakulty našej univerzity, o čom svedčí aj veľký počet a rozmanitosť podaných projektov. Spolu bolo podaných 23 projektov. Sú to z *Filozofickej fakulty*: Filozofia a história na Trnavskej univerzite (1635 – 1777), Komunikačné a funkčné interakcie medzi Svätou stolicou a Uhorským kráľovstvom v stredoveku (so zreteľom na územie dnešného Slovenska); z *Pedagogickej fakulty*: Prírodovedné kurikulum pre základnú školu 2015, Hudobný vkus na Slovensku: spoločenské a osobnostné súvislosti, Mládež na Slovensku v časových porovnaniach, Viacdimenzionálna topografia kvality života v inklu-

zívnej edukácii, Vývoj, aplikácia a evaluácia Štátneho vzdelávacieho programu pre materské školy; *z Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce*: Psychosociálna záťaž u zamestnancov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, Debarierizácia sluchovo postihnutých v zdravotníctve a sociálnej práci, Identita sociálnej práce v kontexte Slovenska, Uplatnenie absolventov Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v praxi, Vzťah oxidatívneho stresu a chronickej patologickej únavy u onkologických pacientov. Možnosti ovplyvnenia s dopadom na zlepšenie kvality života, Detská nadváha a obezita, stravovacie návyky a životný štýl, Determinanty gestačnej telesnej hmotnosti u žien v tehotenstve a dôsledky nadmernej telesnej hmotnosti na tehotenstvo; z *Teologickej fakulty*: Pramene k byzantskej hudobno-liturgickej tradícii na Slovensku, Vybrané faktory pro-rodinnej stratégie a podpora stabilnej rodiny v multikulturálnom prostredí, Cantus Catholici (1655) – prvý slovenský katolícky spevník a *z Právnickej fakulty*: Právny rámec vzťahov štátu a cirkví a financovanie cirkví v krajinách Európskej únie, Aktuálne výzvy Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a boji proti nemu pre Slovensko, Pracovné právo – teoretické východiská a aplikačná prax nadodvetvových inštitútov, Verejná správa a ochrana základných práv a slobôd v právnej teórii a praxi, Restoratívna justícia a systém alternatívnych trestov v podmienkach Slovenskej republiky.

Treba len dúfať, že hojná sejba prinesie aj hojnú úrodu v podobe získaných a úspešne riešených projektov.

Ladislav Csontos SJ, prorektor pre VVUČ

Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku – prístup k elektronickým informačným zdrojom

Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity spolu s ďalšími knižnicami slovenských vysokých škôl a Ústrednou knižnicou Slovenskej akadémie vied vstupuje do záverečnej etapy realizácie projektu *Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku – prístup k elektronickým informačným zdrojom*, ktorý dôvernejšie poznáme pod skratkou NISPEZ.

O tom, že elektronické informačné zdroje tvoria už niekoľko rokov neoddeliteľnú súčasť informačných nástrojov slovenskej akademickej verejnosti, niet pochýb. Prístup k nim je jedným zo základných znakov rozvoja vedomostnej spoločnosti. Umožňujú rýchlo, operatívne a flexibilne získavať požadované informácie. Práca s nimi je prirodzenou súčasťou napĺňania akreditačných kritérií. Prístup k nim, ak nie sú súčasťou procesu Open Acces, je však finančne náročný. V nadväznosti na používanie komunikačných informačných technológií v akademickom prostredí a v spojitosti s formami informačného vzdelávania sa akademické knižnice snažia rôznymi spôsobmi zabezpečovať pomerne bezproblémovú transformáciu týchto zdrojov priamo k používateľovi. Najskôr knižnice využívali možnosť podávania rozvojových projektov na Ministerstvo školstva SR s cieľom zabezpečiť konzorciálne prístupy do dôležitých databáz pre viacerých inštitucionálnych používateľov, a tak saturovali uspokojovanie informačných potrieb akademickej verejnosti.

Kvalitatívny i kvantitatívny posun nastal zabezpečením koordinovaného a centrálneho prístupu k viacerým elektronickým informačným zdrojom pre väčšie množstvo akademických knižníc práve prostredníctvom spomínaného projektu NISPEZ, ktorý sa realizuje v rámci operačného programu Výskum a vývoj s nenávratným finančným príspevkom z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v sume 19 881 676 € na obdobie 2009 – 2014. Projekt koordinuje Centrum vedecko-technických informácií v Bratislave.

Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity v rámci projektu NISPEZ ponúka prostredníctvom svojej webovej stránky prístup do desiatich kolekcií elektronických informačných zdrojov http://www.truni.sk/sk/elektronicke-informacne-zdroje

Ide o tieto elektronické informačné zdroje: Gale Virtual Reference Library Art, Knovel Library, ProQuest Central, SCOPUS, Springer Link, Web of Knowledge – Current Contens Connect, Web of Knowledge – Essential Science Indicators, Web of Knowledge – Web of Sci-

ence, Web of Knowledge – Conference Proceedings, Wiley Inter Science.

Na stránke sú zverejnené zmluvné a licenčné podmienky na prístup do kolekcií a stručne predstavené jednotlivé databázy s priamym prelinkovaním. Používateľ môže v rámci akademickej informačnej siete Trnavskej univerzity pracovať s uvedenými databázami, ktoré majú charakter úplných textov kníh aj článkov z periodík, abstraktov či bibliografií, citácií a ohlasov. Databázy tematicky pokrývajú humanitné a prírodné vedy. Relatívnou novinkou je prístup do databáz s umenovednou tematikou. Vysoké školy s profilujúcimi umeleckými odbormi dopĺňajú širokospektrálnosť univerzitného vzdelávania v jeho historickej a tradičnej kontinuite v európskom meradle a sú jeho rovnocennou súčasťou. Svojím špecifickým zameraním nenachádzali relevantné poznatky v univerzálnych databázach, ktoré boli dovtedy k dispozícii. K týmto zdrojom pootvoril dvierka až NISPEZ. Sú to Gale Virtual Reference Library Art a Art Museum Image Gallery. V súčasnosti je na Trnavskej univerzite zabezpečený prístup do prvej z nich. Na prístup do Art Museum Image Gallery je potrebný vzdialený prístup do CVTI SR. Žiaľ, na TU nie sú vytvorené podmienky na poskytovanie vzdialeného prístupu pre svojich používateľov, čo je škoda.

Okrem databáz prístupných prostredníctvom projektu NISPEZ majú používatelia možnosť využívať aj databázu kníh Ebrary Academic Complete a dve sekcie databázy JSTOR Art & Sciences Complement a Art & Sciences II, ktoré sú hradené z rozpočtu univerzity a národnú licenciu služby EBSCO.

Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity je gestorským pracoviskom pre prácu s umenovednými databázami a snaží sa urobiť všetko pre to, aby sa požadované informácie dostali tam, kam patria – teda k svojim používateľom. Organizuje informačné semináre zamerané na prácu s jednotlivými databázami, často s účasťou odborných lektorov, ponúka hodiny informačného vzdelávania. K dispozícií sú aj zamestnanci univerzitnej knižnice na úseku služieb, ktorí na požiadanie ponúknu individuálnu konzultáciu k databázam. O všetkom knižnica informuje prostredníctvom hromadnej univerzitnej elektronickej komunikácie, v aktualitách webových stránok univerzity knižnice či na kolégiách rektora univerzity. Cieľovými skupinami informačného vzdelávania by mali byť študenti prvého, druhého a tretieho stupňa vysokoškolského štúdia, ale aj pedagógovia a odborní zamestnanci. Žiaľ, tieto aktivity stále unikajú pozornosti väčšiny používateľov spomínaných cieľových skupín. V tejto súvislosti vyznievajú odpovede respondentov dotazníkových prieskumov *Informačná gramotnosť akademických knižníc I a II* z radov používateľov Univerzitnej knižnice Trnavskej univerzity prinajmenšom rozpačito. V oboch kolách dotazníkového prieskumu totiž väčšina respondentov vyjadrila veľký záujem o informačné aktivity knižnice, najmä v oblasti informačných zdrojov. Realita je však diametrálne odlišná.

Využite preto prítomnosť elektronických informačných zdrojov na univerzite, skvalitnite a hlavne zefektívnite svoju študijnú, vedeckú a pedagogickú prácu. Želáme veľa úspešných výsledkov!

PhDr. Zuzana Martinkovičová

Tradičný ples Trnavskej univerzity

Myšlienka zaviesť tradíciu organizovania plesu Trnavskej univerzity sa zrodila v roku 2002. Od začiatku bolo snahou

hostiteľov – rektora Trnavskej univerzity a predsedu Akademického senátu TU, ako aj organizátorov dosiahnuť výnimočné renomé tohto významného spoločenského podujatia univerzity. Aj z tohto dôvodu sa takmer všetky ročníky konali v priestoroch s čarovnou atmosférou – v Smolenickom zámku.
Aj v práve ukončenom fašiangovom období patril k jednému z vrcholov plesovej sezóny v trnavskom regióne

12. reprezentačný ples Trnavskej univerzity, ktorý sa konal v sobotu 26. januára 2013, ako inak – v Smolenickom zámku.
Hlavným hostiteľom bol rektor Trnavskej univerzity prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., s manželkou, ktorí osobne vítali prichádzajúcich hostí za zvuku ladných tónov harfy v podaní Jakuba Rizmana.
Vysoká úroveň podujatia bola zvýraznená zaujímavými účinkujúcimi.
V hlavnej tanečnej sále sa o hudbu počas celej noci starala hudobná skupina Suzanne, vo veži zabezpečoval kvalitnú hudobnú produkciu DJ Drobec a v modrom saló-ne si prišli na „svoje“ priaznivci ľudovej hudby pri tónoch kapely Štefana Berkyho. Kľúčovým bodom programu bolo vystúpenie populárneho mužského tria La Gioia.
Prekvapením a zaujímavosťou večera bolo nájdenie sklíčka v tvare diamantu v prípitku. Skutočný diamant odovzdal zástupca spoločnosti Diamond Corporation šťastnej nálezkyni. Moderovanie večera bravúrne zvládol Martin Chynoranský – CHYNO.
Viac ako 200 hostí si mohlo pochutnať na množstve vyberaných jedál, kvalitných vín, miešaných nápojov a potešiť sa výhrou zo zlosovania vstupeniek.
Svojou účasťou ples podporili aj primátor mesta Trnavy, rektor Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave s manželkami. Medzi tradičných hostí možno zaradiť najmä predstaviteľov verejného a spoločenského života spätého s univerzitou. Napriek veľkému záujmu by bolo žiaduce, ak by sa v súlade s budovaním identity a spolupatričnosti k Trnavskej univerzite zvýšil počet prítomných akademických funkcionárov, pedagógov, zamestnancov a študentov univerzity.
Ples naplnil aj dobročinné účely a výťažok z neho bol venovaný na činnosť Centra podpory študentov Trnavskej univerzity v Trnave.
Ďakujeme všetkým hosťom a sponzorom za podporu a tešíme sa na stretnutie s Vami na 13. reprezentačnom plese Trnavskej univerzity v Trnave, ktorý sa bude konať v sobotu 25. januára 2014 v Smolenickom zámku.

Mgr. Adriana Krupová
riaditeľka kancelárie rektora TU

Ruža svätej Alžbety

Ruža svätej Alžbety je ocenenie ľuďom, ktorí sa snažia vo svojom živote a povolaní nasledovať službu kresťanskej lásky núdznym – chorým, opusteným, deťom, starým, bezdomovcom, utečencom. „Ružu svätej Alžbety“ začali na Slovensku každoročne udeľovať v roku 2007 – pri príležitosti 800 rokov od narodenia sv. Alžbety Uhorskej. Pripojili sa tým k iniciatíve viacerých európskych Biskupských konferencií.
Apoštolský administrátor „sede vacante“ Trnavskej arcidiecézy Mons. Ján Orosch „Ružou sv. Alžbety“ obdaroval aj manželov Kopeckých. Ocenení boli za celoživotné ohlasovanie Radostnej zvesti a službu blížnemu. Aj napriek komunistickému prenasledovaniu obaja vytrvali v aktívnom zapojení sa do laického apoštolátu, najmä medzi mládežou.
U prof. MUDr. Štefana Kopeckého, PhD. boli vyzdvihnuté zásluhy o rozvoj Trnavskej univerzity a práca poslanca Mestského zastupiteľstva v Trnave.

prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.

Cena Stanislava Kostlivého

Cenu Stanislava Kostlivého, zakladateľa slovenskej chirurgie, každoročne navrhuje výbor Slovenskej chirurgickej spoločnosti za najlepšiu publikáciu s chirurgickou tematikou. **Prezídium Slovenskej lekárskej spoločnosti udelilo „Kostlivého cenu 2012“ prof. MUDr. Miroslavovi Danajovi, PhD, prednostovi Chirurgickej kliniky Fakultnej nemocnice v Trnave, za odbornú monografiu: Syndróm hornej dutej žily a jej vetiev.**
Monografiu „Syndróm hornej dutej žily a jej vetiev – Diagnostika, liečba a ošetrovateľská starostlivosť“, ktorej autormi boli prof. MUDr. Miroslav Danaj, PhD, prof. MUDr. Štefan Kopecký, PhD. a MUDr. Igor Duda, vydala Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce vo Vydavateľstve Trnavskej univerzity Typi Universitatis Tyrnaviensis v roku 2011.

prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.

Výstava fotografií Ľudské práva v rozvojovej spolupráci

Výstavu 30 najlepších fotografií v rámci druhého ročníka fotosúťaže *Ľudské práva v rozvojovej spolupráci* mali záujemcovia možnosť vidieť na pôde Trnavskej

univerzity v Trnave od 28.2. do 27.3. 2013. Trnava bola po Bratislave a Banskej Bystrici treťou zastávkou tejto putovnej výstavy. Fotosúťaž Ľudské práva v rozvojovej spolupráci organizuje Platforma mimovládnych rozvojových organizácií a o.z. PDCS. V roku 2013 otvoria jej tretí ročník. Do fotosúťaže sa dá prihlásiť cez stránku: http://fotosutaz.mvro.sk.

Angola, Kambodža, Jemen, Namíbia, Uganda, Mozambik, Afganistan, Tanzánia... Účastníci fotosúťaže Ľudské práva v rozvojovej spolupráci nie sú obyčajnými cestovateľmi po európskych metropolách. Hovoria o tom ich fotografie z netradičných destinácií, na ktoré by iní nenatrafili možno ani len prstom na mape. Väčšina z nich patrí k najchudobnejším krajinám sveta, v ktorých ľudia určite nemajú taký komfortný život ako my na Slovensku, no napriek tomu sa dokážu tešiť aj z maličkostí.

Fotosúťažou sa jej organizátori snažia poukázať na prepojenosť základných ľudských práv a rozvoja najchudobnejších krajín sveta. Súťažné fotografie ukazujú aj to, že tieto dva prístupy sa vôbec nevylučujú, ale vzájomne sa dopĺňajú. Koncept ľudských práv je dôležitým nástrojom na dosiahnutie Miléniových rozvojových cieľov, k naplneniu ktorých do roku 2015 sa na Miléniovom summite OSN v roku 2000 zaviazali svetoví lídri. Hoci prešlo už 12 rokov od toho, ako bolo vyjadrené odhodlanie odstrániť extrémnu chudobu, jej príčiny i následky, zaznamenaný pokrok nie je dostačujúci a do roku 2015 je potrebné urobiť ešte veľa práce.

Fotosúťaž ľudské práva v rozvojovej spolupráci je jednou z aktivít v rámci projektu „V4 Aid – United Support for Millennium Development Goals“, ktorý podporila Európska únia a je kofinancovaný z prostriedkov SlovakAid. Záštitu nad fotosúťažou prebralo Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku.

Chcem sa učiť
– víťazná fotografia súťaže
M. Kováčik, Keňa, 2012

Malá obchodníčka
Autor: I. Kováčová, India,
2012

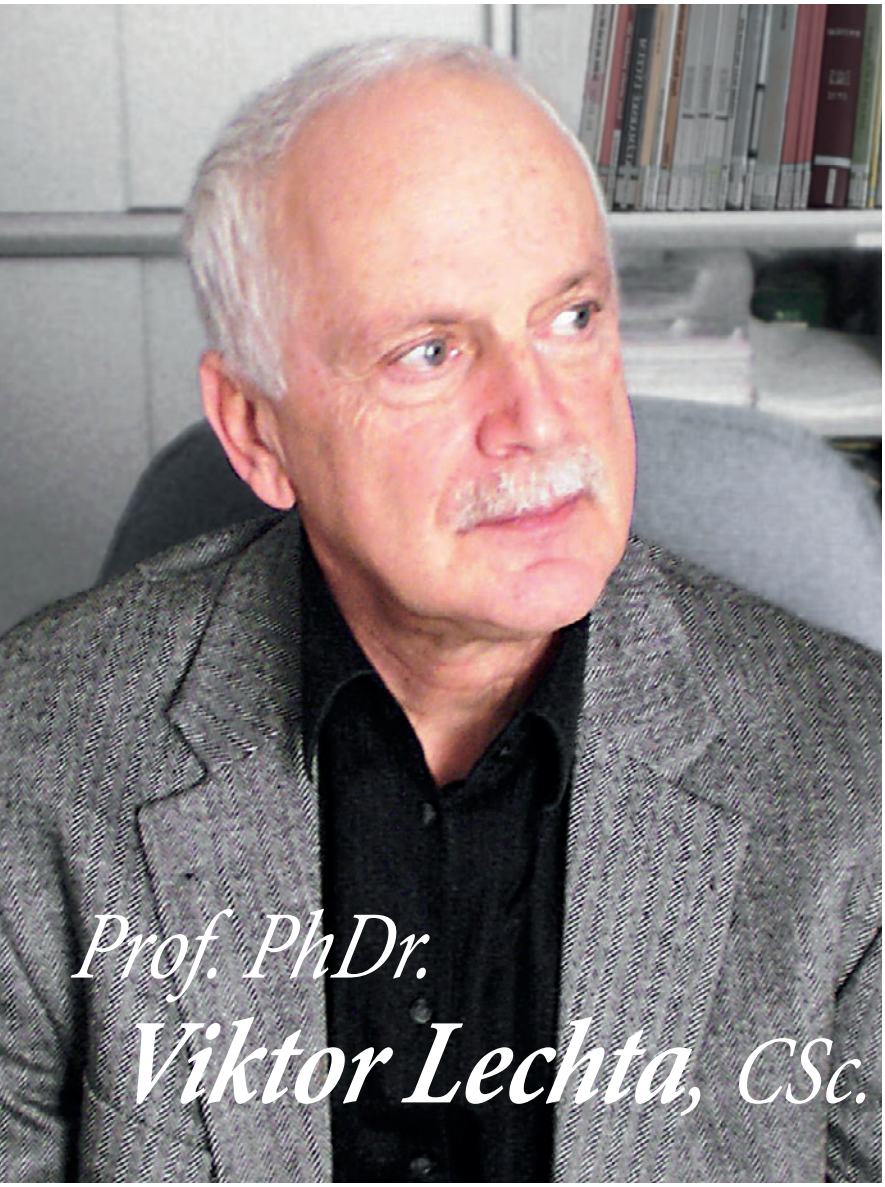

Prof. PhDr. Viktor Lechta, CSc.

V roku 1992 sa stal najmladším univerzitným profesorom na Slovensku. Bol hosťujúcim profesorom na univerzitách v Budapešti, Viedni, Krakove a Nemecku. Je zakladateľom katedry logopédie, ktorá vznikla na PdF UK, je autorom viacerých odborných monografií, desiatok vedeckých a odborných štúdií, členom redakčných rád viacerých časopisov... Za svoju doterajšiu vedeckú činnosť dostane v apríli cenu A. Hajduka, ktorou TU oceňuje výnimočné osobnosti v oblasti vedy a výskumu.

Ste uznávaným vedcom a profesorom. V jednom článku som sa o Vás dočítala, že ste počas štúdia na strednej škole prepadli. Môžete mi o tom povedať viac?

Musím začať zoširoka: vo všetkých materiáloch ministerstva školstva po roku 1990 sa píše o tom, že sa má zrušiť memorovanie na školách a prof. Zelina sa snaží už roky presadiť kreativitu na školách a ja som práve obeť „nekreativity“. Na strednej škole sme mali pani profesorku, ktorá milovala memorovanie a ja som bol veľký burič proti memorovaniu, a tak som vyhlásil, že „toto ja sa naspamäť učiť nebudem, lebo je to hlúposť“. Prepadol som ako tretiak na strednej škole, ale rýchlo som zistil, že keby som sa nedostal na vysokú školu, musel by som ísť na dva roky na vojenčinu. Zmaturoval som s vyznamenaním: musela však zasadnúť špeciálna komisia, pretože to bol prudký prechod z päťkára na jednotkára. Takto som sa prebojoval na vysokú školu.

Ako to s Vaším štúdiom pokračovalo na vysokej škole? Venovali ste sa iba štúdiu alebo ste si popri ňom našli čas aj na zábavu?

Bol som obeťou môjho vedúceho katedry, pretože keď som bol druhák na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, stal som sa pomocnou vedeckou silou. Bol som tým polichotený, ale od tej chvíle som bol v kontakte s mojimi vyučujúcimi a nemohol som si dovoliť dostať zlú známku – nechcel som sa blamovať. Tak mi paradoxne pokazili študijné roky.

V roku 2006 ste začali učiť na PdF TU. Stretli ste sa niekedy s takým študentom, pri ktorom ste si povedali „on je presne ako ja, keď som mal 20 rokov“?

Mal som jedného študenta, ktorý mi pripomínal mňa samotného, keď som mal 20 rokov. A včera mu dal pán prezident profesúru. Bol to študent odo mňa o 15 rokov mladší. Pri ňom som si povedal, že ako keby som sa v ňom videl.

Stalo sa vám niekedy, že ste museli robiť výskum alebo publikovať niečo, čo ste vyložene nechceli?

Mám šťastie v tom, že sa venujem pomerne špecifickému odboru – narušená komunikačná schopnosť, ktorý je v podstate apolitický. Moje knižky, ktoré som vydal, nikdy nemohli spochybniť, pretože všetky boli zacielené na špecifický odbor. Aj výskumy boli také, že nás nemohli donútiť robiť o niečom inom, ideologizovanom. V tomto som mal obrovské šťastie. Za socializmu som pracoval na fakulte, ktorá mala prívlastok „ideologická fakulta"; takéto fakulty sa zvlášť kontrolovali, boli pod drobnohľadom. Našťastie, môjho oboru sa nijaká ideologizácia nedotkla, ani po revolúcii, ani pred ňou.

Do akej miery Vám prirástla logopédia k srdcu a ako vidíte jej súčasné poslanie?

Katedra, ktorú som založil pred 20 rokmi, sa neuveriteľne rozvíja. Súčasné výskumy sú široko zamerané a majú veľký význam. Od problematiky predškolského a školského veku v osvojovaní si čítania a písania až po problematiku dospelých ľudí trpiacich Alzheimerovou chorobou – to všetko je predmetom súčasnej logopédie.

Vyučujete špeciálnu pedagogiku a inkluzívnu pedagogiku. Akým smerom by sa podľa Vás mali tieto predmety uberať?

Inkluzívna pedagogika je odbor, ktorý sa bude rozvíjať ešte dlhé desaťročia. V súčasnosti sa presadzuje skôr politickými mechanizmami než odbornými a nevyhnutne musí nasledovať fáza, keď budú prevládať odborné mechanizmy. Špeciálna pedagogika má s inkluziou úzky vzťah. Inkluzívny pedagóg nemôže existovať bez špeciálneho pedagóga a špeciálnej pedagogike sa veľmi rozšíri akčný rádius v oblasti inklúzie. Niekedy sa to vníma ako konkurenčná záležitosť, ale v podstate jedno bez druhého nemôže fungovať.

Aktuálne píšete knihu s názvom Diagnostika narušenej komunikačnej schopnosti u dospelých. Mohli by ste čitateľov bližšie oboznámiť, o čom bude táto publikácia? Aký bude mať prínos?

Mala by vyjsť v priebehu mesiaca v českom nakladateľstve Portál. Zostavil som ju s človekom, ktorého spomíname aj v tretej otázke. On už je tiež pán profesor a s potešením sme zostavili spoločnú monografiu. Táto publikácia je o diagnostike – akým spôsobom presne identifikovať narušenú komunikačnú schopnosť v dospelosti. Je to rozsiahla téma, siaha od problémov s kogníciou (poznávacie funkcie), až po problémy s plynulosťou reči alebo poruchami hlasu. Mimochodom, pokiaľ ide o ten hlas, budúci pedagógovia by mali prejsť tzv. skríningom hlasu, aby vedeli či vôbec majú na to stať sa učiteľmi, nemyslím tým mentálne, ale hlasovo.

V apríli dostanete cenu A. Hajduka za vedeckú činnosť. Aký je to pocit byť vyznamenaný práve touto cenou?

Na túto otázku nejestvuje nejaká originálna odpoveď. Ak si všimneme prejavy ľudí, ktorí dostali nejaký „metál" alebo funkciu, tak každý chtiac-nechtiac musel použiť klišé. Je to ako minca, to znamená, že na jednej strane je to lichotivé a na druhej strane je to veľmi zaväzujúce. Pre mňa je to veľký kompliment, a to práve preto, lebo na tejto univerzite nepôsobím dlho a všimli si moje aktivity. A nečakal som to, samozrejme. Nemyslím to ako v Hollywoode, keď je niekto nominovaný na Oskara a potom povie, že to nečakal, ale ja som toto naozaj nečakal.

Ktorý z Vašich vedeckých výstupov si ceníte najviac?

Všetky si cením rovnako, ale najviac mi utkvelo v pamäti posledných 15 rokov. To som pracoval na zajakavosti. Vydal som viaceré publikácie o tejto problematike a tiež som robil aj rôzne kurzy o diagnostike a odstraňovaní zajakavosti. Bol som aj šéfom Centra pre ľudí s poruchami plynulosti reči. Imponovalo mi, že to, čo som napísal, mohol som vyskúšať priamo v terapii a naopak, čo som robil v terapii, mohol som pretaviť do toho, čo som napísal.

Čo by ste odkázali dnešným mladým vedcom?

Nenechajte sa znechutiť byrokratmi, ktorí nám čoraz viac vládnu – to je najzákladnejšia vec.

Popri bohatej vedeckej činnosti máte čas venovať sa aj nejakým osobným záujmom?

Mám šťastie, že trpím nespavosťou, preto keď sa o pol piatej ráno zobudím, môžem si otvoriť dobrú knižku. Medzi kamarátmi som známy knihomoľ. A taktiež som sa dal na záhradníctvo. Chodím po záhradke a vytešujem sa. Je to najkrajší relax. Bol som kaviarenský typ človeka, ktorý vyrastal v Bratislave, ale na starobu som sa odsťahoval na dedinu a teším sa z toho.

Máte životné krédo alebo výrok, ktorým sa riadite?

Áno, mám. Je to parafráza na sv. Marka: Blahoslavení, ktorí vydržia až do konca.

Ďakujem za rozhovor.

Michaela Ďuratná

Trnavská univerzita 1635 – 1777 – zástavy a pečate

Medzi insígnie starobylej univerzity patrí aj zástava. Najstarší exemplár sa zachoval a nachádza na Rektoráte Eötvös Loránd Tudományegyetem (ďalej len „ELTE“) v Budapešti. Na rektoráte ELTE sú umiestnené zlomky pôvodnej zástavy, podľa ktorej bola ešte v 17. storočí vyhotovená nová zástava, dnes po jej reštaurovaní je umiestnená v aule univerzity. Zástava s rozmermi 288 x 156 cm je vyhotovená z jemného hodvábu. Jej zakončenie pripomína lastovičí chvost. Na obidvoch stranách zástavy je namaľovaný obraz Madony s dieťaťom. Slnečná žiara tvorí okolo postáv gloriolu. Na hlave Madony je umiestnená svätoštefanská koruna, v pravej ruke drží knihu so znakom Spoločnosti Ježišovej a dieťa Ježiša. Dieťa drží v ruke kráľovské jablko s rovnoramenným krížom. Obraz, ktorý je umiestnený na obidvoch stranách zástavy s rozmerom 60 x 80 cm, je rovnaký a prekrýva sa. Vľavo dole sa nachádza erb zakladateľa univerzity Petra Pázmaňa, ktorý predstavujú tri pštrosie perá a nad nimi je červený kardinálsky klobúk. V pravej dolnej časti obrazu má miesto erb Spoločnosti Ježišovej s typickými iniciálami IHS a troma klincami. Oválny nápis UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS PATRONA HUNGARIAE MATER (Matka Uhorska, patrónka Trnavskej univerzity) je napísaný zlatými písmenami a oddeľuje obraz od ostatného bieleho poľa zástavy, po ktorom sú roztrúsené pozlátené motívy symbolických listov. Okraje zástavy zdobí 8 cm široký pás zlatých ornamentov a žlté strapce.

Vedenie súčasnej univerzity v roku 2010 pri príležitosti 375. výročia založenia pôvodnej univerzity schválilo návrh prorektora doc. Andreja Filípka SJ, CSc., vytvoriť repliku podľa pôvodnej zástavy Trnavskej univerzity. Pre rozmernosť pôvodnej zástavy nebolo možné vytvoriť jej vernú kópiu, a tak bola vytvorená len jej replika. Zástava bola zhotovená z ručne tkaného prírodného hodvábu pôvodom z Nemecka, dve kópie obrazu Madony s dieťaťom namaľoval Bronislaw Podsiadly, rehoľný brat zo Spoločnosti Ježišovej, žijúci vo Varšave. Výšivky na zástave realizovala pani Viera Boleková z Mútneho na Orave. Zlatý lem, strapce po obrube zástavy pochádzajú z Talianska. Replika pôvodnej štandardy Trnavskej univerzity vytvorená pre obnovenú Trnavskú univerzitu má nápis Patrona et Mater Universitatis Tyrnaviensis, ora pro nobis (Patrónka a Matka Trnavskej univerzity, oroduj za nás).

Pečate, pečatidlá, ktoré boli nevyhnutnou súčasťou vybavenia každej kancelárie právnickej či fyzickej osoby, mala aj Trnavská univerzita. Žiaľ, tie najstaršie dnes poznáme len z opisu. Prvú pečať navrhol prvý rektor univerzity Juraj Dobronocký a pečatidlo vyhotovil istý jezuitský brat. Zakladateľovi sa pečať zdala nevkusná, preto navrhol novú, jednoduchšiu. Odtlačok pečate bol známy z diplomu Mikuláša Majláda z roku 1642, ale aj ten sa medzitým stratil. Obraz pečate možno opísať nasledujúco: sediaca Madona s kráľovskou korunou na hlave drží v pravej ruke knihu a ľavou rukou objíma dieťa, Ježiša. Pozadie postáv na pečatnom obraze vypĺňa slnečná žiara. V dolnej časti po pravici aj ľavici sediacej Madony sú dva zjednodušené varianty štátneho znaku Uhorska, na ľavej strane je to znak s dvojkrížom a vpravo znak s brvnami. V strede medzi týmito dvoma znakmi je umiestnený erb zakladateľa univerzity Petra Pázmaňa a kardinálsky klobúk. Pečatný obraz obsahoval nápis PATRONA HUNGARIAE MATER UNIVERSITATIS TYRNA. (Patrónka Uhorska, matka Trnavskej univerzity).

Každá fakulta mala svoju pečať. Z pôvodných pečatí sa zachovala len pečatidlo lekárskej fakulty z roku 1772. Mária Terézia pri vydávaní súhlasu na používanie pečate na novozriadenej lekárskej fakulte nariadila, aby boli na všetkých fakultách jednotné pečate s rovnakými pečatnými obrazmi a líšili sa len názvom fakulty. Na pečatnom obraze vidieť výjav zo scény, ako Mária Terézia drží na poduške budovu Trnavskej univerzity, nad ňou je sediaca Madona s dieťaťom. V dolnej časti pečate vidieť siluetu budov univerzity. Kruhopis pečate lekárskej fakulty: SIGILLUM . FACULTATIS . MEDICAE. UNIVERSITATIS . TYRNAVIENSIS (Pečať Lekárskej fakulty Trnavskej univerzity). Pečate fakúlt v porovnaní s rektorskou mali menšie rozmery.

Jediný dokument na ktorom sa zachovala pečať Lekárskej fakulty Trnavskej univerzity je diplom vydaný Lekárskou fakultou Trnavskej univerzity Antonovi Augustínimu z Horných Kočkoviec pri Trenčíne v roku 1775. Diplom sa nachádza v Archíve Univerzity Komenského v Bratislave.

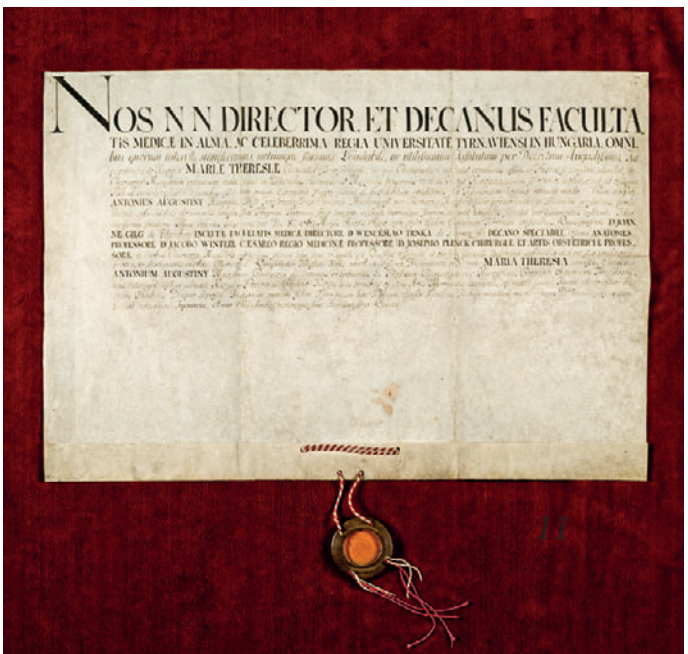

Foto: Ivan Karlík.

PhDr. Alžbeta Hološová
Ústav dejín TU v Trnave

Filozofická fakulta

Doktorandský deň

Na pôde Filozofickej fakulty sa 6. februára 2013 uskutočnil už tradičný deň venovaný doktorandom a prezentácii ich výskumu ***Dies doctoralis 2013***. Na tohtoročnom, v poradí už treťom podujatí vystúpilo osem študentov druhého ročníka interného doktorandského štúdia a jeden študent prvého ročníka. V auditóriu sedelo vedenie Filozofickej fakulty, školitelia doktorandov a pedagógovia jednotlivých katedier i kolegovia – doktorandi, ktorí so záujmom počúvali vystúpenia svojich spolužiakov a aktívne

sa zapájali do diskusie. Myšlienka doktorandských dní, ktorá vznikla na Filozofickej fakulte pred dvoma rokmi, nadväzuje na ideu stredovekých univerzít, na ktorých sa pravidelne konali verejné dišputy. Akcia zároveň poskytuje priestor pre vzájomnú interakciu doktorandov šiestich študijných programov, v ktorých je možné získať na fakulte titul PhD. Doterajšie ohlasy ukazujú, že študenti doktorandského štúdia oceňujú možnosť prezentovať čiastkové výsledky svojho výskumu, získavať nové podnety a názory na problematiku, ako aj zamýšľať sa nad otázkami o svojej práci.

Študijný program systematická filozofia v tomto roku reprezentovali Zuzana Blažeková, ktorá hovorila o koncepcii slobodnej vôle u dánskeho filozofa Søren Kierkegaarda, a Marek Drimaj vystupujúci s témou smrteľnej duše a jej vnímania v antickej filozofii, konkrétne u Demokrita. Ondrej Čechvala, zastupujúci doktorandov Katedry etiky FF TU, predniesol príspevok so zameraním na banalitu ako ohrozenie zmysluplnosti ľudského konania na základe diela filozofky Hannah Arendtovej.

- V druhom bloku mali poslucháči možnosť vypočuť si vystúpenia študentov dejín a teórie umenia a architektúry a slovenských dejín: Miroslav Haľák (na obr.) voviedol prítomných do teórie vcítenia na príkladoch diel z umenia romantizmu, symbolizmu a expresionizmu, a Peter Megyeši sa zameral na novoveké interpretácie legendy o sv. Krištofovi. Doktorandka Jana Bauerová analyzovala vo svojej prezentácii rumunsko-slovenské diplomatické vzťahy počas 2. svetovej vojny. Jediným zástupcom študentov prvého ročníka bol Tomáš Hrubý, ktorý referoval o zaniknutých stredovekých osadách na severnom Záhorí.

- Posledný blok vyplnili svojimi prezentáciami študenti sociálnej psychológie. Juraj Repiský prezentoval mechanizmy vnímania ľudskej tváre. Pomyselnú bodku za celým podujatím urobila Mária Šmídová, ktorá sa zamýšľala nad motiváciou nezištnosti u dobrovoľníkov.

Novinky z publikačnej činnosti

Publikačnú činnosť Filozofickej fakulty TU obohatila práca emeritného profesora Katedry filozofie Jána Letza ***Filozofia v celostnom porozumení. Filozofia v jej pluralite, jednote a identite*** (2., prepracované vydanie. Filozofická fakulta Trnavskej univerzity, 2012. 206 s.).

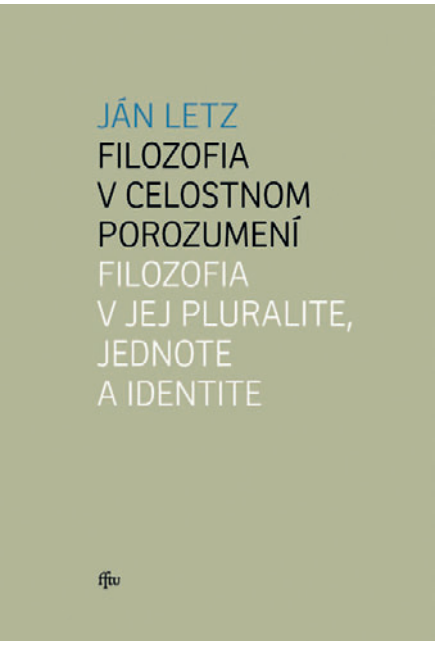

Ako píše autor v predhovore, počas svojej viac ako dvadsaťročnej práce na univerzitách i pri verejných, filozoficky zameraných prednáškach mal možnosť veľa ráz sa presvedčiť, že študenti či poslucháči neraz neporozumeli jeho prednáškam hlavne preto, že nechápali špecifikum filozofického myslenia, jeho ciele a osobité metodické postupy alebo si neraz zamieňali filozofiu s planým rozumkárstvom a špekulovaním okolo rôznych prírodovedných hypotéz. Výsledok bol ten, že filozofiu začali cudne obchádzať, a keď sa museli o nej vyjadriť, utrúsili len niekoľko nič nehovoriacich viet a zdržanlivo sa pritom pousmiali. Čoraz častejšie si ako učiteľ kládol otázku „ako je to možné“?

Ján Letz sa teda vo svojej najnovšej knihe usiluje zo systémového hľadiska v základných obrysoch preskúmať kultúrny fenomén filozofie a s ním úzko spätý fenomén metafyziky s cieľom zistiť, aké má mať filozofia miesto a postavenie v kultúre a či filozofia napriek pluralite svojich podôb predsa má byť len jedna a v tomto zmysle sa má v dejinách tiež kontinuálne sebaidentifikovať. Využívajúc dejinno-vývojovú metódu aplikovanú na oblasť duchovného vývoja osobností a societ dospel k tomu, že napriek častým divergenciám filozofických svetonázorov a myšlienkových prúdov uplatňuje sa v dejinách v hlavnej línii ich konvergencia

Keďže sa Letz hlási k podobám filozofie inšpirovaným kresťanstvom, interpretuje túto filozofiu nového typu ako filozofiu božského Logosu. Pri potvrdení týchto východísk sa odvoláva na rozsiahlu filozofickú literatúru i na celé svoje doterajšie filozofické dielo. V druhom vydaní autor zachoval pôvodnú osnovu diela z prvého vydania rozčlenením do siedmich častí. Každú časť však od základu prepracoval, terminologicky spresnil, jazykovo zdokonalil a na viacerých miestach doplnil a podložil literatúrou.

Ďalšou novou publikáciou produkcie Filozofickej fakulty TU je zborník príspevkov z medzinárodnej doktorandskej konferencie ***Obraz ako predmet transdisciplinárneho skúmania*** (Ed.: M. Haľák, P. Megyeši, Krakow – Trnava : Towarzystwo Słowaków w Polsce, Trnavská univerzita v Trnave, 2012).

Impulzom k formulovaniu konferenčnej témy bola ambícia prispieť k odbornej diskusii o možnostiach nazerania na vizuálny obraz z perspektívy širšieho záberu diferentných prístupov, ako je to už dlhšie realitou najmä zahraničného výskumu. Riešenie problému, ktorým je pre nás *obraz*, tak nespočíva v preferencii jedinej štandardnej interpretačnej metódy, ale v jeho situovaní do rozhrania viacerých prístupov, a teda viacerých metód. To v praxi znamená, že ak sa v prítomnej publikácii otvára takto komplexná téma, je prvoradým a kľúčovým momentom akceptovania pojmu *obraz* v celej jeho obsahovej šírke, tak ako sa o to snažia vo svojich názoroch a prístupoch teológovia, kunsthistorici, historici, archelógovia, kulturológ a religionisti. Tento výpočet oblastí, ktorými autori príspevkov demonštrujú svoj prístup k problematike *obrazu*, len podčiarkuje transdisciplinárnosť daného fenoménu. V publikácii sa čitateľ môže oboznámiť s parciálnymi problémami, ako napríklad témou obrazu v jeho teologickom diskurze – tak, ako ho chápe tradícia kresťanskej filozofie, či akú funkciu má obraz v architektúre. Viaceré príspevky sú zamerané na umelecko-historický výskum, ktorého predmetom je obraz a jeho interpretačné roviny či limity. Na tento tematický okruh nadväzujú teoretickejšie orientované texty, v ktorých je prítomná tendencia mapovať mechanizmy vzniku a možností recepcie obrazu. V neposlednom rade sa príspevky venujú obrazu ako kultúrnemu artefaktu, ktorý dokumentuje reálie historickej epochy svojho vzniku.

Dvojstránku pripravili:
E. Juríková, M. Haľák, P. Megyeši

Pedagogická fakulta

Tisíce žiakov v medzinárodnej súťaži

V rámci projektu cezhraničnej spolupráce Bezhraničná antikvita podporenej Európskym fondom regionálneho rozvoja organizuje Trnavská univerzita a maďarské Múzeum krásnych umení celoročnú dejepisnú súťaž pre základné a stredné školy.
„Úprimne, prekvapil nás vysoký záujem o súťaž, len na slovenskej strane sa prihlásilo viac ako 1900 žiakov a študentov“, hovorí vedúca projektu za slovenskú stranu prof. Klára Kuzmová z Katedry klasickej archeológie, „a hoci je už dávno po termíne prihlasovania, stále nám chodia nové žiadosti“, dodáva.

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

Program cezhraničnej spolupráce
Maďarská republika - Slovenská republika
2007-2013

Budujeme partnerstvá

Tvorivé úlohy si jednotlivé súťažné tímy sťahujú z internetovej stránky súťaže a vyplnené ich korešpondenčne zasielajú hodnotiteľom. Maďarské tímy hodnotia pracovníci múzea, slovenské členovia katedry.
Zároveň prebehli v spolupráci s Katedrou pedagogických štúdií Pedagogickej fakulty TU školenia inovatívneho vzdelávania v oblasti využívania databáz a nových metodických prístupov. Zúčastnilo sa na nich 59 učiteľov dejepisu, čo je číslo, ktoré trojnásobne prekročilo očakávania organizátorov.
Uprostred krízového diania v školstve ide o pozitívny moment. Školy chcú k vyučovaniu pristupovať inovačne a univerzita nie je odtrhnutá od života, ale spolupracuje s praxou a navzájom sa obohacujú.

Mgr. Martin Brestovanský, PhD

Deň otvorených dverí na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave

Dňa 16. 1. 2013 sa na Pedagogickej fakulte TU v Trnave uskutočnil Deň otvorených dverí. Uchádzačov o štúdium vítali pracovníčky študijného oddelenia vo vestibule fakulty. V prezentácii im poskytli informácie o fakulte, jej pracoviskách, informácie o ponúkaných študijných programoch, ktoré podrobne dopĺňali študijní poradcovia na jednotlivých katedrách. Okrem formálnych informácií prezentácia obsahovala aj časť „Čo Ťa tu ešte čaká?“, v ktorej im boli prezentované neformálne akcie fakulty a univerzity, ako aj študentský život. Akcie sa zúčastnilo približne 250 uchádzačov.
Okrem tejto aktivity sme na zvýšenie popularity našej fakulty zrealizovali facebookovú kampaň s názvom „Kam po škole?“, ktorou sme sa s heslom „Chceš študovať na najlepšej pedagogickej fakulte na Slovensku?“ prihovárali v dňoch 20. 1. – 15. 2. 2013 všetkým identifikovaným 18 – 19-ročným používateľom tejto sociálnej siete. Počas tohto obdobia sa

náš reklamný odkaz celkovo zobrazil 9.458.963-krát a otvorilo si ho 6066 používateľov cieľovej skupiny. Táto kampaň by mohla napomôcť zvýšiť počet uchádzačov o pedagogické a učiteľské štúdium, ale aj zvýšiť ich kvalitu.

Ing. Viera Peterková, PhD.

Krst zlatej knihy

Priemyselnej ulici v Trnave je ontologicky súdená prítomnosť modrých golierov, ktoré sú však sporadicky konfrontované s tými bielymi z Pedagogickej fakulty. V októbrový podvečerný utorok však bola zasadacia

miestnosť fakulty svedkom toho, že modrým ani bielym názvoslovím sa to nekončí – na prezentácii novej publikácie Ondreja Kaščáka a Branislava Pupalu (na obrázku) *Škola zlatých golierov. Vzdelávanie v ére neoliberalizmu* sa prítomní pozvaní hostia opäť raz presvedčili, že Maruškina príučka v neoliberálnej realite vyznieva anachronicky. Zlato, nie biela soľ sa stalo kapitálom, ktorý predstavuje najcennejšiu pracovnú silu sokratovskej civilizácie. Toto obrátenie prestupuje aj vzdelávaciu a školskú sféru, kde robí veľa prešľapov, kotrmelcov, dezilúzií. Tie sa snažia autori, ktorých pedagogická obec pozná ako kritických intelektuálov, sumarizovať v knihe, ktorá je však zároveň obžalobou tejto premeny. Takáto pozícia učarovala editorom prestížneho českého vydavateľstva SLON, ktoré knihu vzalo pod patronát – ako samo uvádza, nekoncentruje sa pri zahraničných autoroch len na „veľké mená“, ale na témy, ktoré „budú nosné pre českú situáciu, ktoré oslovia ich čitateľov či vyvolajú diskusiu“. Téma neoliberalizmu vo vzdelávaní takýto potenciál v sebe nepochybne nesie.

Recenzentmi tejto knihy boli dvaja českí odborníci pôsobiaci v oblasti pedagogiky, Stanislav Štech a Tomáš Janík i slovenský filozof Emil Višňovský. Hoci sa Stanislav Štech nemohol zúčastniť na prezentácii osobne, zdôraznil ústami Tomáša Janíka potrebu a nevyhnutnosť takejto reflexie v pedagogickom diskurze. Na záver úsmevne zdôraznil, že jedinou chybou publikácie je, že ju nenapísal on sám. Zo slov Emila Višňovského sme sa dozvedeli, že nielen pedagogika, ale aj filozofia sa cíti ekonomizujúcou realitou dotknutá – socio-humanitné odbory sú ostrakizované, resp. sa majú merať rovnakým metrom ako tie vysvetľujúce. Okrem recenzentov sa hosťom prihovoril aj dekan Pedagogickej fakulty René Bílik, ktorý sľúbil, že vo výkone svojej funkcie nebude zabúdať na slová Rogera Scrutona o praktickej nepoužiteľnosti zlatých golierov, ktoré má univerzita podľa nových meradiel produkovať.

O metaforický odkaz krstu sa postaral výtvarník, vyštudovaný rytec kovov a vedúci Katedry pedagogiky výtvarného umenia PdF TU Blažej Baláž. Kniha o zlatých golieroch bola pokrstená prachom z kovovej mince britskej meny, ktorú autor naživo zbrúsil. Peniaze ako artefakt neoliberálnej éry sa zhmotnili aj na obálke publikácie.

Ostáva nám len dúfať, že z nietzscheovského prachu má potenciál vzrásť pravé vzdelávanie.

PhDr. Zuzana Danišková

Najväčšia akcia letného semestra

Študenti všetkých fakúlt Trnavskej univerzity sa spojili a zamerali na jeden cieľ, a to zorganizovať historicky prvú Koktejlovicu.

Najväčšia akcia letného semestra vyvrcholí 24. 4. 2013 v Mestskej športovej hale, kde vystúpia skupiny Elvis Presley revival, Gun´n´roses revival, Smola a hrušky, no si vychutnať aj hodinové vystúpenie dvoch známych rapperov, Bacila a Ragbyho. O polnoci sa bude žrebovať tombola, v ktorej budú hodnotné ceny. Skvelý organizátorský tím, moderátori, kapely – na to všetko a ešte oveľa viac sa môžete tešiť už v apríli.

Na tento večer rozhodne nezabudnete.

Bc. Michaela Ďuratná

Študentská vedecká konferencia

Pod záštitou Katedry pedagogických štúdií sa dňa 8. februára 2013 v priestoroch PdF TU v Trnave uskutočnil už druhý ročník študentskej vedeckej konferencie pod názvom Aktuálne teoretické a výskumné otázky pedagogiky v konceptoch dizertačných prác doktorandov. Konferencia bola zameraná na rozmanité problémy z oblasti výchovy a vzdelávania, ktoré vo svojich príspevkoch prezentovalo 18 doktorandov zo štyroch univerzít v Slovenskej a Českej republike. Po úvodných slovách a plenárnych vystúpeniach sa účastníci rozdelili do troch sekcií. Súčasťou vystúpení doktorandov bola odborná diskusia sprevádzaná kvalifikovanou spätnou väzbou zo strany vedeckej obce. Výstupom z konferencie bude recenzovaný zborník JUVENILIA PAEDAGOGICA 2013, ktorý každoročne vychádza v elektronickej podobe.

Mgr. Noema Gabovičová

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Konferencia doktorandov FZaSP

V dňoch 5. a 6. februára 2013 sa doktorandi FZaSP opäť stretli na konferencii interných doktorandov. V poradí už tretia konferencia je určená primárne pre interných doktorandov, ale zúčastnilo sa na nej aj niekoľko externých doktorandov našej fakulty. Medzi inými odzneli prednášky z problematiky nozokomiálnych nákaz, nádorových a kardiovaskulárnych ochorení, vnútorného ovzdušia a jeho vplyvu na zdravie, ale aj efektivity intervencií, úrovne integrácie národnostných menšín či efektívnosti elektronického vzdelávania vo výučbe ošetrovateľských techník. Prednášky auditórium zaujali. Po každej z nich totiž nasledovala bohatá diskusia z radov prítomných učiteľov i doktorandov. Konferenciu aj tento raz organizovali doktorandi sami. A treba skonštatovať, že priebeh a organizácia konferencie boli na vysokej úrovni. Pod vedením prodekanky pre doktorandské štúdium a rigorózne konanie doc. PhDr. Martiny Žákovej, PhD., tvorili organizačný tím Mgr. Mária Garabášová, Mgr. Katarína Maniková, Mgr. Zuzana Vidová a Mgr. Dušan Legerský.

Mgr. Marek Psota
Foto: autor

Adalbertinum

Už niekoľko rokov využívame na vyučovanie priestory budovy nazývanej *Adalbertinum.* Budova patrí do komplexu budov historickej Trnavskej univerzity. Je prvým objektom na Hollého ulici v smere od Univerzitného kostola – Katedrály sv. Jána Krstiteľa. Bývalý ***Seminár svätého Vojtecha*** bol označovaný ***Adalbertinum*** alebo aj *Burza sv. Vojtecha*. Svätý Vojtech, biskup a mučeník (956 – 997) pochádzal z Prahy a jeho birmovné meno bolo Adalbert a pod týmto menom je známy vo svete aj dnes.

Seminár založil v roku 1619 arcibiskup Peter Pázmaň. Pôvodne to bol konvikt pre chudobných študentov jezuitského gymnázia. V roku 1710 seminár rozšírili o ďalšie susedné budovy na Invalidskej ulici, čím vzniklo priečne krídlo budovy ukončené kaplnkou. V roku 1922 bol objekt nadstavený a slúžil na vzdelávanie ako Chlapčenská meštianska škola, (preto starší Trnavčania hovoria o *„meštianke“*).
Nad priečelím je zachovaný pôvodný barokový kamenný portál v strede so sochou sv. Vojtecha z roku 1710 a s latinským nápisom. Socha svätca, po ktorom budova nesie názov, vyžaduje reštaurovanie. V našom meste má kult slovanského svätca Vojtecha dávnu tradíciu. V Trnave sídli

Spolok sv. Vojtecha, pri jeho založení v roku 1870 vzhľadom na nesúhlas uhorskej vlády s pomenovaním spolku slovenských katolíkov po sv. Cyrilovi a Metodovi, bol nazvaný *Spolok sv. Adalberta (Vojtecha). S*ocha svätca sa tiež nachádza pred Bazilikou sv. Mikuláša a v ďalších chrámoch.

prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.

Etická komisia

Etika ako filozofia mravnosti a hlavný regulátor morálky, ľudského myslenia a správania sa dostala do popredia všetkých oblastí súčasného života. Biológia a medicína sú vedné odbory úzko späté s najvyššími hodnotami, akými sú život, zdravie a zachovanie života na Zemi, preto je etika ich integrálnou súčasťou. Z uvedených dôvodov vznikali poradné orgány vo veciach medicínskej etiky a bioetiky – etické komisie.
Dňa 14. 12. 2011 bola na návrh dekana Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU ustanovená **Etická komisia FZaSP** (EK), ktorá je nezávislým poradným orgánom de-

kana fakulty. Komisia sa riadi Štatútom komisie a Rokovacím poriadkom. Hlavnou úlohou EK je posudzovať etickú prijateľnosť projektov biomedicínskeho výskumu, ako aj iné otázky, ktoré sa viažu na etiku a bioetiku (otázky pri poskytovaní zdravotníckych služieb, prijateľnosť projektov výskumu a klinického skúšania liečiv, posudzovanie projektov a grantov, ale aj procesov vyučovania, publikácií a iné skutočnosti). Komisia má sedem členov, predsedom komisie je doc. MUDr. Dušan Salát, CSc., prodekan FZaSP.

Etické komisie v súčasnom zmysle slova začali vznikať po roku 1990. Spočiatku ako neformálne skupiny nadšencov z radov zdravotníckych pracovníkov, teológov a ďalších, najmä v zdravotníckych zariadeniach, kde sa v minulosti udržali etické tradície, často vychádzajúce z náboženských koreňov. V roku 1990 bola založená aj prvá Centrálna etická komisia na Ministerstve zdravotníctva SR a o dva roky boli vydané smernice na vznik etických komisií. Vzhľadom na rastúce nároky na zabezpečenie záväzkov a aktivít v rámci Európskej únie, vzhľadom na pokrok v oblasti medicíny a zdravotníctva, komplikovanosť medicínskych rozhodnutí, rastúcu autonómiu pacientov, potrebu ochrany ich dôstojnosti, práv a ďalších oprávnených záujmov prichádza k revitalizácii etických komisií na všetkých organizačných stupňoch zdravotníctva a zdravotníckeho vzdelávania.

prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.

Ocenenie významným osobnostiam fakulty

V zimnom semestri 2012/2013 zasadla Vedecká rada FZaSP dvakrát. V rámci slávnostnej časti prvého zasadnutia VR dňa 18. 10. 2012 boli niektorým významným osobnostiam fakulty odovzdané strieborné medaily FZaSP. Udelenie medailí sa uskutočnilo pri príležitosti ich významných životných jubileí a v neposlednom rade aj pri príležitosti osláv 20. výročia založenia obnovenej Trnavskej univerzity. Z rúk dekana fakulty striebornú medailu FZaSP, ďakovný list a kyticu kvetov prevzali prof. PhDr. Alžbeta Mrázová, PhD., MPH, a prof. MUDr. Miroslav Danaj, CSc. Aj v rámci slávnostnej časti druhého zasadnutia VR FZaSP z dňa 5. 12. 2012 boli ocenené medailami významné osobnosti

fakulty či dlhoroční členovia VR FZaSP (*zlatá*: prof. MUDr. Štefan Kopecký, PhD., doc. RNDr. Ján Jakubík, CSc., doc. MUDr. Milan Pavlovič, CSc., Dr. h. c. prof. MUDr. Miloš Velemínsky, CSc.; *strieborná:* prof. MUDr. Anna Strehárová, PhD.; *bronzová:* prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc., prof. ThDr. PhDr. Amantius Akimjak, PhD. – obr.) a taktiež bola odovzdaná Cena dekana FZaSP Mgr. Nadi Kulkovej, najlepšej doktorandke za predchádzajúci akademický rok.

Mgr. Marek Psota
Foto: Henrieta Besztróová

Kliniky Fakultnej nemocnice v Trnave

Neoddeliteľnou súčasťou Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce sú kliniky Fakultnej nemocnice v Trnave, ktoré okrem základných medicínskych úloh plnia úlohu výukových a vedeckých pracovísk Trnavskej univerzity. Základné klinické pracoviská Nemocnice v Trnave boli ustanovené krátko po vzniku Fakulty ošetrovateľstva a sociálnej práce v roku 1994 uzatvorením zmluvy medzi fakultou a nemocnicou. Bol to prvý krok pre vznik Fakultnej nemocnice, na pôde ktorej na klinických pracoviskách prebieha výučba a prax študentov Trnavskej univerzity.

V súčasnosti vo FN pôsobia: Interná klinika, Gynekologicko-pôrodnícka klinika, Detská klinika, Chirurgická klinika, Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny, Klinika infekčných chorôb, Klinika pneumológie a ftizeológie, Onkologická klinika a Radiologická klinika. Kliniky FN predstavíme v budúcich číslach nášho časopisu.

prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.

Nová organizačná štruktúra

Schéma organizačnej štruktúry Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce predstavuje nasledovnú novú štruktúru Katedier a detašovaných pracovísk:

- **Katedra rozvojových štúdií a tropického zdravotníctva**, vedúca Katedry prof. MUDr. Adriana Ondrušová, PhD., MPH., Keňa, zahraničné detašované pracovisko, vedie PhDr. Juraj Jančovič, PhD.
- **Inštitút ochrany práv dieťaťa a rodiny**, detašované pracovisko, vedúci prof. MUDr. Jozef Mikloško, PhD.
- **Katedra ošetrovateľstva**, vedúca Katedry doc. PhDr. Andrea Botíková, PhD., – Kabinet socioterapie a psychoterapie
- **Katedra sociálnej práce**, vedúci Katedry doc. PhDr. Ondrej Botek, PhD.
- **Katedra verejného zdravotníctva**, vedúca Katedry PhDr. Eva Nemčovská, PhD., – Subkatedra manažmentu, vedúca MUDr. Alexandra Bražinová, PhD.
- **Katedra laboratórnych vyšetrovacích metód v zdravotníctve**, vedúca Katedry doc. Ing. Stanislava Blažičková, PhD., – **Pracovisko laboratorií KLVM**, vedie PeaDr. RNDr. Jana Špajdelová, PhD.

(bch)

Teologická fakulta

Expresívny individualizmus podľa Patricka Madigana

Súčasnosť žije etikou expresívneho individualizmu, ktorého myšlienkové korene vychádzajú z predstavy umelca ako génia v 19. storočí, a tie zas z opisu Lucifera v Miltonovom diele *Stratený raj*. Ide o spôsob sebarealizácie, pri ktorom vyjadrujeme to, kým sme a nedbáme na individualitu, resp. potreby druhých ľudí. Svojím sebavyjadrovaním môžeme zasahovať do životného priestoru iných ľudí, čím bránime ich vlastnému sebavyjadreniu a sebarealizácii. Patrick Madigan SJ z Heythrop College predniesol tieto myšlienky vo svojej decembrovej prednáške na TF TU, čím podnietil poslucháčov k živej diskusii a výmene názorov o rôznych tézach jeho prednášky.

Mgr. Viktor Binder

A vy ma za koho pokladáte?

Ešte v decembri sa v Starom meste v Bratislave, v podniku Čierny pes po prvý raz uskutočnil diskusný večer s názvom *A vy ma za koho pokladáte?* Organizácie sa chopilo zopár študentov TF TU, ktorých motivovala myšlienka spoznania vyučujúcich z inej perspektívy, rovnako aj myšlienka vzájomného prehĺbenia vzťahov medzi učiteľmi a študentmi a medzi študentmi navzájom. Hosťom bol Mgr. Martin Šarkan, PhD., ktorý svojou otvorenosťou a príjemným vystupovaním výborne naplnil tému večera – *„TFTU a ja“*. Prvá časť večera bola venovaná hlavne hosťovi a jeho veľmi zaujímavej ceste smerom k akademickému pôsobeniu, druhá časť bola viac zameraná na rôzne vízie, pripomienky, skúsenosti a nápady v súvislosti s teologickou fakultou. Spektrum otázok na hosťa a príspevkov do diskusie bolo nesmierne pestré, pretože okrem študentov sa na celej akcii zúčastnili aj doktorandi a jedna alumni TF TU. Atmosféra, ktorá sa niesla večerom, bola priateľská a uvoľnená a podnik Čierny pes ju svojím útulným prostredím len dotváral. Organizátori majú v pláne diskusný večer *A vy ma za koho pokladáte?* organizovať pravidelne, vždy s iným hosťom a inou témou. To, kedy sa bude konať ten nasledujúci, bude včas ohlásené prostredníctvom plagátov na nástenkách TF TU v Bratislave. Prvé podujatie tohto druhu naplnilo očakávania všetkých zapojených strán a vyvolalo pocit spolupatričnosti, ktorý poháňa ľudí vpred.

Oliver Hromek

Návšteva generálneho predstaveného jezuitov na TFTU

Teologická fakulta TU mala česť privítať na svojej pôde generála jezuitov P. Adolfa Nicolasa SJ. Program návštevy začal sv. omšou. Páter Nicolas sa pri homílii zameral na evanjeliový príbeh o chudobnej vdove a zdôraznil myšlienku: dať všetko, nebyť polovičatými. Po sv. omši sme sa presunuli do priestorov fakulty, kde bolo pripravené agapé. Páter Nicolas sa pri ňom v neformálnej, priateľskej atmosfére venoval rozhovorom s prítomnými, či už s členmi rôznych spoločenstiev, ktoré sa inšpirujú ignaciánskou spiritualitou, alebo so sympatizantmi a podporovateľmi jezuitského diela. Nasledovalo osobitné stretnutie s učiteľmi a zamestnancami fakulty, pri ktorom sa páter Nicolas krátko prihovoril prítomným. Zdôraznil, že od jezuitov a jezuitského školstva sa dnes očakávajú najmä tri veci: intelektuálna poctivosť a hĺbka, tvorivosť v nachádzaní nových ciest k súčasnému človeku a hlboká duchovnosť, osobná skúsenosť s Bohom.

Mgr. Martin Csontos

Nové publikácie:

Prednedávnom vyšla v poľskom vydavateľstve Rhetos monografia s názvom ***Zlo v Božom stvorení**. Riešenie problému zla v analytickej filozofii náboženstva*. Autorka Mária Spišiaková, čerstvá absolventka doktorandského štúdia filozofie na našej fakulte, v nej približuje jednu z kľúčových tém filozofickej teológie: problém zla. Po stručnom objasnení základnej filozofickej terminológie a predstavení historických riešení tohto problému sa ťažisko práce sústreďuje na hľadanie riešenia problému zla v analytickej tradícii. Existencia zla vo svete sa často používa ako argument pre odmietnutie alebo aspoň spochybnenie viery v dobrého a všemohúceho Boha, stvoriteľa sveta. Takéto argumenty zo zla môžu byť formulované ako čisto logické alebo majú pravdepodobnostný charakter, keď chápu – najmä fyzické – zlo ako evidenciu znižujúcu pravdepodobnosť, že Boh jestvuje. Teistické riešenia, naopak, zdôvodňujú nedostatočnosť takýchto argumentov a v konečnom dôsledku poukazujú na neplatnosť ich záverov. Autorka navyše zdôrazňuje, že teizmus nielenže vyvracia spomínané argumenty, ale prináša aj komplexnejšie vysvetlenie toho, ako je existencia zla v Bohom stvorenom svete nielen možná, ale dokonca potrebná či užitočná.

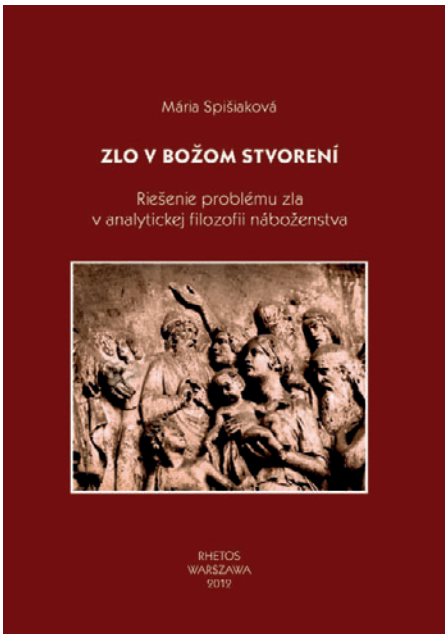

Mgr. Martin Csontos

Počet strán: 1328, hmotnosť: 1740 g, jazyk: slovenský a grécky – to sú niektoré z veľavravných parametrov ďalšej publikácie – teda presnejšie **Grécko-slovenského slovníka**, ktorého autorkou je Mgr. Helena Panczová, PhD., odborná asistentka Katedry biblických a historických vied Teologickej fakulty TU (obr.).
Slovník starej gréčtiny zachytáva slovnú zásobu od Homéra, cez klasických autorov, helenistické obdobie, Nový zákon, až po kresťanských spisovateľov neskorej antiky/ranej Byzancie. Každé základné heslo uvádza významy, všetky štandardné gramatické údaje, etymológiu, výskyt daného výrazu v rôznych obdobiach, u rôznych autorov a v rôznych dialektoch. Obsahuje aj krátky prehľad dejín gréckeho jazyka.

Slovník obsahuje vyše 32 000 hesiel. Zahŕňa slovnú zásobu v rozsahu, ktorý môže uspokojiť základné potreby študentov klasickej filológie, teológie (odbory

biblistika a patrológia), filozofie, ale aj širšej odbornej verejnosti. Ide vôbec o prvý grécko-slovenský slovník takéhoto rozsahu.

Mgr. František Rampáček

Štúdium pre seniorov z pohodlia domova – Univerzita tretieho veku

Seniori na celom Slovensku majú od októbra 2012 unikátnu možnosť študovať na Univerzite tretieho veku priamo z pohodlia domova. Stalo sa tak vďaka vysielaniu prednášok vzdelávacieho programu „Sväté písmo a systematická teológia“ v TV LUX. Prvýkrát na Slovensku tak môžu na UTV študovať aj tí, ktorí z rôznych dôvodov nemôžu navštevovať prednášky osobne. Tento projekt realizuje naša Teologická fakulta a nezisková organizácia Kanet v spolupráci s TV LUX a Slovenskou katolíckou charitou. Na vzdelávaní sa môže zúčastniť každý, kto je starší ako 40 rokov a má maturitu. Celková dĺžka štúdia je tri roky. Študent sa zoznámi s témami z filozofie, teológie, cirkevných dejín, sakrálneho umenia atď. Úspešní absolventi získajú osvedčenie o absolvovaní UTV.

Ing. Miroslava Fabianová

Právnická fakulta

Pracovné stretnutie riešiteľov projektu ESF z Právnickej fakulty TU

V dňoch 7. a 8. februára 2013 sa uskutočnilo v Chateau Appony v Oponiciach už v poradí tretie pracovné

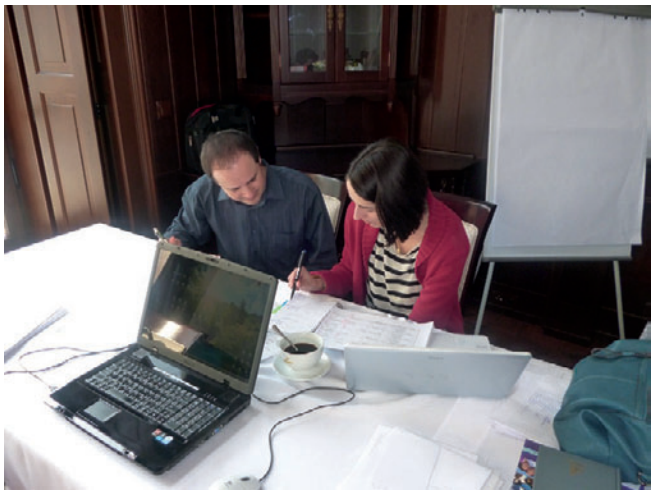

stretnutie 17 pedagógov Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, ktorí sa ako riešitelia podieľajú na plnení grantovej úlohy financovanej Európskym sociálnym fondom (ESF) v rámci projektu Inovatívne formy vzdelávania v transformujúcom sa univerzitnom vzdelávaní (ITMS kód: 26110230028), ktorého univerzitnou koordinátorkou je doc. PhDr. Jana Bérešová, PhD.
Cieľom projektu je inovácia študijného programu zameraná na rozšírenie ponuky študijných predmetov vyučovaných na Právnickej fakulte. Projekt, ktorý sa na Trnavskej univerzite v Trnave rieši od 1. júna 2010, obohatí aktuálny študijný program Právnickej fakulty TU o 20 nových študijných predmetov vyučovaných v anglickom jazyku. Ambíciou týchto inovačných snáh je vytvorenie kompletného cudzojazyčného študijného programu, ktorý by na pôdu našej fakulty a univerzity dokázal prilákať viac študentov zo zahraničia.
Pracovné stretnutie riešiteľov sa venovalo zhodnoteniu dosiaľ uskutočnených grantových výstupov a plánom na kompletizáciu finálnych výsledkov, ktoré musia byť z hľadiska časového harmonogramu projektu uskutočnené do konca mája 2013.

JUDr. Natália Štefanková, PhD.

Praha zažila I. kriminologické dni

Novozaložená Česká kriminologická spoločnosť, ktorá vznikla v roku 2012, zorganizovala v spolupráci s Policajnou akadémiou Českej republiky konferenciu zameranú na tie najpálčivejšie otázky súčasnej kriminológie. V priestoroch Policajnej akadémie Českej republiky v Prahe sa v dňoch 30. – 31. januára 2013 stretlo 116 popredných odborníkov z oblasti kriminológie a trestného práva. Na konferencii sa zúčastnilo veľa odborníkov z praxe – hlavne vyšetrovateľov, súdnych znalcov, trestných právnikov či sociálnych pracovníkov.
Na I. kriminologických dňoch zaznelo viac než 50 príspevkov, viaceré z nich pritom rozpútali spontánnu diskusiu. Príspevky boli rozdelené do sedemnástich okruhov, za všetky spomeňme napríklad: Prevencia kriminality, Aktuálne problémy a výzvy väzenstva, Obete zločinu a strach zo zločinu, Kriminalita mládeže, Organizovaný zločin a závažné formy kriminality či Extrémizmus a politický radikalizmus. Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave bola zastúpená vo viacerých sekciách. Konkrétne prof. PhDr. Gustáv Dianiška, CSc., a doc. JUDr. Tomáš Strémy, PhD.,

prispeli v sekcii Kriminologické teórie a významné osobnosti kriminológie svojím vstupom o práci profesora Hatalu, presnejšie o jeho kriminologických štúdiách. Zapojila sa aj interná doktorandka Mgr. Lucia Šimunová, a to príspevkom o treste povinnej práce v sekcii Alternatívne prístupy k trestaniu. Externá doktorandka Mgr. Dominika Strigáčová prispela do sekcie Mládež a delikvencia s príspevkom o prevencii kriminality mládeže.

Radi konštatujeme, že Česká kriminologická spoločnosť začala svoju konferenčnú činnosť podujatím, ktoré bolo na vysokej odbornej úrovni, a zároveň sa nieslo v atmosfére pohody a tvorivej spolupráce. Dúfame, že ďalšie Kriminologické dni preto budú bývať pravidelným spestrením a prínosom nášho vedeckého života. **Tešíme sa na ne aj preto, že valné zhromaždenie schválilo naše členstvo (prof. PhDr. Gustáv Dianiška, CSc., doc. JUDr. Tomáš Strémy, PhD., doc. JUDr. Miroslava Vráblová, PhD., Mgr. Lucia Šimunová) v Českej kriminologickej spoločnosti.**

Mgr. Lucia Šimunová

Konferencia o Návrhu nariadenia o spoločnom európskom kúpnom práve

Katedra občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave zorganizovala dňa 14. 2. 2013 v Trnave konferenciu na tému „Návrh nariadenia o spoločnom európskom kúpnom práve“, ktorá bola podporená finančnými prostriedkami z Vyšehradských grantov.

Udalosť sa vďaka medzinárodnej účasti odborníkov z civilného práva radí medzi významné. Medzi

prednášajúcich účastníkov konferencie patrili: dhr. prof. Dr. M.B.M. Marco Loos (Universiteit Van Amsterdam, Amsterdam, NL), prof. Hugh Beale (Warwick School of Law, Coventry, UK), prof. Dr. András Kisfaludi (Eötvös Loránd University, Budapest, HU), prof. JUDr. Jan Hurdík, DrSc. (Masarykova univerzita, Brno, CZ), doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M. (Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice, SK), Dr. Annamaria Klara, LL.M. (Eötvös Loránd University, Budapest, HU), JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD, LL.M. (Trnavská univerzita v Trnave, Trnava, SK), JUDr. Markéta Selucká, PhD. (Masarykova univerzita, Brno, CZ), Mgr. Anita Strzebińczyk (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Katowice, PL), Mgr. Malgorzata Pohl (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Katowice, PL), pričom vo väčšine uvedených mien ide o popredné osobnosti civilistiky vo svojich krajinách, ako aj na celoeurópskej úrovni.

Témy príspevkov prednášajúcich účastníkov sa týkali legislatívnej iniciatívy Európskej únie – Návrh nariadenia o spoločnom európskom kúpnom práve, ktorú podrobili vo svojich príspevkoch dôslednej ana-

lýze, a to z rôznych aspektov, počínajúc cez európske a jednotlivé národné úpravy až po možné dosahy tejto iniciatívy (v prípade jej schválenia) na právne vzťahy medzi subjektmi práva na úrovni spotrebiteľ – dodávateľ a dodávateľ – dodávateľ. Každému z príspevkov bola okrem prednesu venovaná aj následná pozornosť v rámci voľnej diskusie, do ktorej sa okrem aktívne vystupujúcich účastníkov zapájali aj ostatní, pasívni účastníci, medzi ktorých patrili najmä členovia právnických fakúlt vyššie uvedených európskych univerzít. Všetky prednesené príspevky budú uverejnené v zborníku ako výstupu z konferencie.

Konferencia bola pre jej účastníkov (či už pasívnych alebo aktívnych) možnosťou na obohatenie a výmenu odborných vedomostí, v rámci diskusií o príspevkoch a prestávkach medzi jednotlivými blokmi konferencie bolo možné prítomným odborníkom klásť aj otázky z iných oblastí práva. Okrem prevládajúceho odborného aspektu konferencie predstavovala aj možnosť na vzájomné spoznanie sa účastníkov a utuženie profesionálnych aj priateľských vzťahov.

Mgr. Peter Mészáros

Výber z úspešných prác študentov katedry

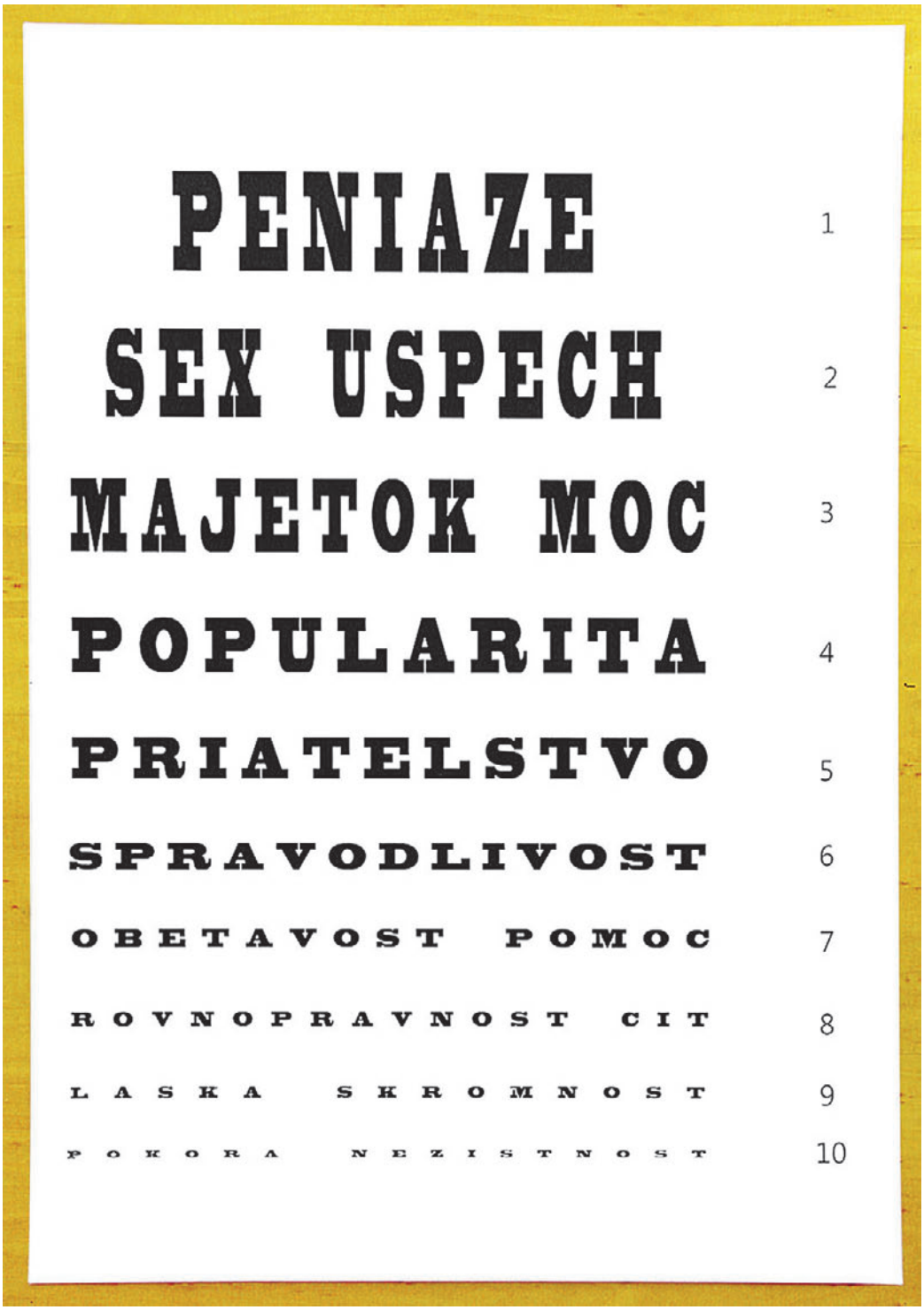

Konceptuálny text

výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty TU

Mäkký objekt

Objekt 2008

Mgr. Peter Cagala

Vek 33
Absolvent Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity, odbor učiteľstvo pre I. stupeň ZŠ + špecializácia pre dramatickú výchovu na ZUŠ
V súčasnosti pracuje ako kultúrny referent na Mestskom úrade v Trnave
Známy tiež ako amatérsky herec, režisér, fotograf, organizátor úspešných kultúrnych podujatí, ako napr. Trnavský jazzyk, Trnavské dni, StreeTT Session, Proma Frajdej
Vízia, ktorá ho inšpiruje: Trnava by mala ísť svojou vlastnou cestou, musíme ponúknuť niečo, prečo budú chcieť prísť ľudia z iných miest k nám.

TU je TU už 20 rokov. Pod týmto názvom ste minulý rok režírovali úspešný slávnostný galaprogram na počesť sviatku vzdelávacej inštitúcie, ktorej ste absolventom. Aký to bol pocit?

P. C.: V prvom rade ma veľmi potešilo, že prvotný dôvod, prečo som bol oslovený práve ja, bol galavečer Trnavské dni, ktorý som režíroval a moderoval s kolegom Kamilom Žiškom posledné tri roky a ktorého forma sa zapáčila pánovi rektorovi. Ako študent som históriu vzniku Trnavskej univerzity nikdy neskúmal. O to väčší rešpekt som začal mať pred touto prácou, keď som si novodobú históriu univerzity naštudoval. Množstvo politiky a neustále mocenské pokusy školu zatvoriť či nepovoliť mi dávali malý priestor na realizovanie takého scenára, pri ktorom by aj napriek spomienkam pamätníkov neboli mali hostia zo slávnostného podujatia výsledný pocit trpkosti. Na narodeninové "párty" predsa nechodíme spomínať na to zlé. Našťastie, za vznikom univerzity je mnoho príbehov odvážnych ľudí, ktorí sa nezľakli politickej moci a nenechali sa odradiť od vízie obnoviť v Trnave univerzitu, ktorá by pokračovala v kontinuite Universitas Tyrnaviensis.

S úsmevom o sebe tvrdíte, že ste obeťou kultúry v pozitívnom zmysle slova. Hráte divadlo, režírujete, koordinujete kultúru v meste. Ako ovplyvnila Vaše kultúrne smerovanie univerzita?

P. C.: Áno, začalo sa to inzitnou divadelnou hrou, ktorú som naštudoval na podnet mladého saleziána, ktorý tak smeroval našu pubertálnu energiu do zmysluplných aktivít. Tam si ma na javisku všimol Kamil Mikulčík a Jakub Nvota s Kamilom Žiškom – režiséri Trnavského túlavého divadla ma obsadili do hlavnej postavy hry Figarova svadba.
Na Pedagogickú fakultu som šiel s radosťou a očakávaniami, keďže k deťom a mládeži som mal vždy blízko a byť učiteľom bola príjemná predstava. Stretol som sa s pedagógmi, ktorí nás študentov vedeli zapáliť. Silnú stopu v nás zanechala pani Benešová, ktorá vyučovala predmet Dramatická tvorba a v dobrom spomínam aj na Danku Kollárovú či Janette Gubricovú. Na univerzite sa súčasne vychovávali diváci pre divadlo tým, že sme sa zúčastňovali na divadelných festivaloch, organizovali sa workshopy, o divadle sa hovorilo.
Počas štúdia na Trnavskej univerzite som teda zároveň pôsobil ako herec Túlavého divadla. Svoje divadelné skúsenosti som využíval pri organizovaní nedeľných divadelných predstavení pre deti.

Mali ste jasnú predstavu o tom, čo budete robiť po ukončení štúdia?

P. C.: Ono sa to vyvinulo akosi za mňa. Pani Benešová ma zavolala k sebe na Základnú umeleckú školu, kde som viedol dramatický odbor a tvoril s deťmi divadelné predstavenia. Potom prišla túžba odísť na skusy do zahraničia.
V roku 2005 som sa zúčastnil na ročnom pobyte v Taliansku na Európskom programe Mládež (Youth – Education and Culture), ktorého cieľom je podpora mobility mládeže, interkultúrneho učenia, boj proti stereotypom a predsudkom, a tam som pôsobil ako dobrovoľník pre mestskú organizáciu Comune di Trento a Centri Giocastudiamo.

Čo Vám dal pobyt v zahraničí, samozrejme, okrem jazykových poznatkov?

P. C.: Vrelo odporúčam každému odísť na rok mimo domova, projekt EDS (Európska dobrovoľnícka služba) je na to naozaj skvelá príležitosť, rovnako aj program Erasmus.
Táto skúsenosť bola pre mňa v mnohých ohľadoch kľúčová, hoci zo začiatku vzhľadom na moje jazykové (ne) schopnosti náročná. Začínal som takpovediac od nuly, prvýkrát sám mimo domova, zrazu som bol nikto. Čím viac som sa však zdokonaľoval v jazyku a prijímal rozdielnosť kultúr, tým ľahšie sa mi pracovalo, komunikovalo, prípadne dosahovali stanovené ciele v mojom projekte.
Po návrate z Talianska som mal chuť ďalej cestovať, spoznávať, naučiť sa ďalší jazyk a aj preto som sa rozhodol odcestovať na Kanárske ostrovy. Na Gran Kanárii si ma tiež našlo moje dnes veľké hobby – fotografia

Zo sveta ste sa vrátili do svojho rodné ho mesta, kde sa venujete regionálnej kultúre. Na území mesta Trnava pôsobia tri vysoké školy. Je tu určitý vzdelanostný, intelektuálny, ale i umelecký potenciál. Ako pôsobí tento faktor na rozvoj kultúry v meste? Vidíte možnosti vzájomnej kooperácie vo Vašich kultúrnych víziách a plánoch do budúcnosti?

P. C.: Tri vysoké školy nie sú zanedbateľné z hľadiska mesta, ako je Trnava. Študenti musia zákonite nechať odtlačok na kultúre tohto mesta, iniciatíva musí vychádzať od nich. Na druhej strane mesto by malo vedieť ponúknuť priestor na to, aby táto energia mohla vznikať a koncentrovať sa, aby mali deti, mladí ľudia, študenti dostatok inšpirácie stať sa dobrými a tvorivými ľuďmi, ktorí budú prínosom pre toto mesto do budúcnosti a ktorí hneď po skončení školy neodídu s tým, čo tu získali, inam. V prístavnom meste je na každom kroku, v každej uličke cítiť more. My máme "more" študentov, tak prečo ich tu nie je cítiť na každom kroku? Tu je ten potenciál pre mesto, ktorý musíme vedieť využiť. Davy turistov tu nikdy mať nebudeme, to si treba úprimne priznať, ale máme tu študentov, a tí môžu naše mesto obohatiť.
Trnava by mala ísť svojou cestou a mala by ponúknuť niečo, pre čo prídu ľudia z iných miest k nám. Toto je vízia, ktorá ma inšpiruje.

Nedávno ste sa stali šťastným otcom dcéry Laury. Hráte jej divadlo?

P. C.: Vždy som si vravieval, že v 33 rokoch chcem mať už v živote nejaký pevný bod. Laura ním definitívne je. S manželkou som sa zoznámil v prvom ročníku VŠ, čo je pekne dávno, no museli sme prejsť kus sveta, aby sme zistili, že chceme byť naozaj spolu. Laura má moje krátke divadelné scénky rada, aspoň dúfam, ale možno si len myslí: „tato, a ty si už dnes niečo jedol..?" ☺
Pocit zodpovednosti za kultúrnosť tohto mesta je teraz s Laurou oveľa intenzívnejší.

Kultúra má zdanlivo podobu ľahkých múz, no práca s ňou je mimoriadne náročná. Želám Vám veľa úspechov pri napĺňaní Vašich pracovných a osobných cieľov a ďakujem za rozhovor.

Zuzana Martinkovičová

SAIA, n. o.
(Slovenská akademická informačná agentúra)

je mimovládna nezisková organizácia, ktorá od roku 1990 svojimi programami a službami posilňuje občiansku spoločnosť a napomáha internacionalizácii vzdelávania a vedy na Slovensku.

SAIA vznikla v 90. rokoch minulého storočia na pôde ministerstva školstva. Nové spoločenské podmienky si prirodzene vyžiadali existenciu nezávislej informačnej agentúry, ktorá by zaručovala prístup k informáciám a poskytovala poradenstvo o možnostiach štúdia v zahraničí a ktorá by vytvorila otvorený a transparentný systém uchádzania sa o štipendiá, ktoré v období po zmene režimu Slovensku ponúkli zahraničné vlády a rôzne mimovládne neziskové organizácie.
V roku 2004 začala venovať pozornosť okrem mobilít študentov a vysokoškolských učiteľov aj mobilitám výskumných pracovníkov, pôsobiacich tak vo verejných, ako aj súkromných výskumných inštitúciách. SAIA sa stala súčasťou európskej siete servisných centier EURAXESS pre výskumných pracovníkov financovanej Európskou komisiou. Od roku 2011 poskytlo financie na národnú sieť EURAXESS ministerstvo.
Od roku 2006 začala SAIA realizovať dva nové programy schválené vládou Slovenskej republiky a financované z prostriedkov ministerstva školstva – Štipendium M. R. Štefánika a Národný štipendijný program na podporu mobilít študentov, doktorandov, vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov. Financovanie programu Štipendium M. R. Štefánika sa skončilo v roku 2009. Národný štipendijný program vstúpil v roku 2011 do druhej fázy svojej realizácie, pričom SAIA je na základe nového verejného obstarávania naďalej jeho administrátorom.

Bližšie informácie, rady a špecifiká

- Každé štipendium má špecifické požiadavky, ktoré sú uvedené v podmienkach a v prihláške, bez splnenia len jednej podmienky môže vaša námaha vyjsť nadarmo,
- okrem študijných a vedeckých výsledkov rozhoduje kvalita vyplnenej prihlášky, jej úplnosť, dodanie všetkých požadovaných dokladov (akceptačný list, odporúčacie listy, doklady o jazykových znalostiach, študijné a vedecké výsledky, motivačný list, štrukturovaný životopis, odporúčania profesorov, zamestnávateľa a v niektorých prípadoch aj zdroje na dofinancovanie pobytu atď.),
- štipendiá sa veľakrát žiadajú a schvaľujú rok dva pred nástupom.
- Žiadosť o štipendium sa podáva on-line. Spravidla 2 mesiace pred aktuálnym termínom uzávierky sa v príslušnej štipendijnej ponuke v Databáze štipendií a grantov na www.saia.sk zobrazí tlačidlo „Podaj žiadosť...“. Kliknutím na toto tlačidlo si uchádzač môže podať žiadosť v rámci aktuálnej výzvy.
- Po podaní žiadosti v elektronickom systéme musí uchádzač následne žiadosť vytlačiť a priložiť k nej všetky požadované dokumenty (vymenované v ponuke štipendia).
  Konkrétnu databázu štipendií a grantov, ich aktuálnu ponuku, ako aj všetky informácie o vašom zahraničnom štúdiu nájdete na veľmi prehľadnej stránke www.saia.sk

Zdroj: http://www.saia.sk/sk/pages/o-nas/
Spracoval M. Haľák

Excelentný teológ v rektorskom kresle

Ku koncu existencie Trnavskej univerzity v Trnave, v akademickom roku 1775/76 sa stal rektorom univerzity vynikajúci teológ a dogmatik Ľudovít Čapodi (Csapodi). Tento rodák z neďalekých Pečeňád (*1729) vstúpil ako študent filozofie do Spoločnosti Ježišovej v Trnave v roku 1747. Noviciát absolvoval v Trenčíne v rokoch 1747 – 1749 a neskôr vyučoval na trnavskom kolégiu gramatiku, potom v Štajerskom Hradci matematiku a v Budíne rétoriku. Následne pokračoval v štúdiu teológie vo Viedni, kde získal aj doktorát z filozofie a teológie. Tretiu probáciu vykonal v Banskej Bystrici v r. 1759, štvrtú v Trnave v r. 1763. Vyučoval na viedenskom Pázmaneu ako špirituál, potom prednášal na Trnavskej univerzite filozofiu. V rovnakom období viedol aj históriu domu. Následne odišiel do Štajerského Hradca, kde študentov zasväcoval do tajov kazuistiky. Po roku sa opäť vrátil do Trnavy, prednášal teológiu a neskôr sa stal dekanom filozofickej fakulty (1766 – 1772).

Po rozpustení Spoločnosti Ježišovej zostal v Trnave v službách ostrihomskej arcidiecézy ako riaditeľ gymnázia. Naďalej prednášal aj na univerzite, kde bol zvolený za rektora (1776). Isté obdobie zastával v r. 1774 tiež post riaditeľa univerzitnej knižnice.

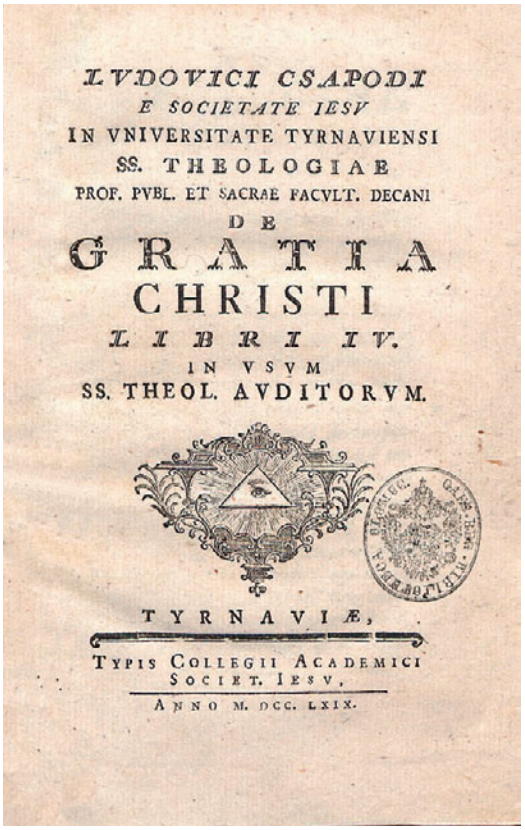
LVDOVICI CSAPODI
E SOCIETATE IESV
IN VNIVERSITATE TYRNAVIENSI
SS. THEOLOGIAE
PROF. PVBL. ET SACRAE FACVLT. DECANI
DE
GRATIA
CHRISTI
LIBRI IV.
IN VSVM
SS. THEOL. AVDITORVM.
TYRNAVIÆ,
TYPIS COLLEGII ACADEMICI
SOCIET. IESV.
ANNO M. DCC. LXIX.

Čapodiho dogmaticko-teologické diela patria k najrozsiahlejším dogmatickým prácam, ktoré vznikli na Trnavskej univerzite. Vychádzal v nich z diel sv. Augustína a Tomáša Akvinského. Vo svojich prednáškach sa venoval aj princípom Newtonovej fyziky, ktorú však neprijal. V čase odchodu univerzity do Budína v r. 1777 už pôsobil vo Veszpréme ako riaditeľ kňazského seminára a kanonik. Tam dosiahol aj vysoké cirkevné tituly, ako boli bakonský titulárny opát (1778), veľprepošť (1797), skopliansky titulárny biskup (1798). V priestoroch veszprémskej dolnej katedrály dal postaviť oltár z červeného kameňa zasvätený Panne Márii. Po smrti v r. 1801 ho pochovali v krypte tej istej katedrály. Mal rád chudobných a svoju náklonnosť k nim prejavil aj v testamente.

Ľudovít Čapodi je autorom veľkého množstva prevažne teologických diel. Medzi jeho vydanými knihami, ktoré vyšli v Trnave, môžeme nájsť tituly ako *De gratia Christi* (O Kristovej milosti; 1760), *De religione revelata, eius regulis et virtutibus praecipuis* (O zjavenom náboženstve, jeho pravidlách a zvláštnych činnostiach; 1771), *De Deo et divinis eius attributis* (O Bohu a jeho božských atribútoch; 1772), *De augustissimis Trinitatis et incarnationis mysteriis* (O najvznešenejších tajomstvách Trojice a vtelenia; 1772).

Literatúra: HOLOŠOVÁ, Alžbeta: *Rektori Trnavskej univerzity 1635 – 1777, 1992 – 2008*. Trnava: Trnavská univerzita, 2009, s. 116 – 117.

Erika Juríková

Hoci od začiatku akademického roka ubehol jeden semester, stále zostáva aktuálna homília arcibiskupa Mons. Cyrila Vasiľa SJ, sekretára Kongregácie pre východné cirkvi, ktorá odznela na slávnostnej svätej omši Veni Sancte, a zároveň aj pri príležitosti osláv 20. výročia obnovenia činnosti Trnavskej univerzity v Trnave koncom minulého roka. Je aktualizáciou duchovného odkazu historickej Trnavskej univerzity do súčasnosti, a tým súčasným jazykom vyjadruje identitu obnovenej Trnavskej univerzity v Trnave, ktorá sa hrdo hlási k svojim koreňom. Prinášame ju na tomto mieste v plnom znení.

Veni Sancte Spiritus, Trnava 23. októbra 2012

Drahí bratia v biskupskej a kňazskej službe, vážený pán rektor a ostatní predstavitelia akademickej obce, profesori, zamestnanci i študenti Trnavskej univerzity, milí priatelia.

Jedno z najhorších hodnotení, ktoré môže recenzent či kritik vystaviť akémukoľvek ľudskému dielu alebo človeku, je, keď o ňom povie, že celkovo **pôsobí bezducho**. Osoba, ale aj inštitúcia, ktorá nemá ducha, ktorej chýba onen povestný *l'esprit,* nie je veľmi cenená alebo obľúbená. Navonok môže síce pôsobiť veľkolepo, ale v skutočnosti je nudná, trápna, no prosto... bezduchá.

Ak by takou bola alebo sa takou stala inštitúcia, ktorá si kladie za cieľ vzdelávať a vychovávať, bola by zbytočnou.

Som presvedčený, že Trnavská univerzita nikdy nebola, nie je, nechce a nesmie sa stať takouto *bezduchou inštitúciou*. Aj najprísnejší recenzenti, aj najostrejší kritici, dokonca aj tí, ktorí kedysi nepriali ani jej zrodu a rozvoju, a možno ani dnes neprajú jej ďalšiemu chodu, v skutočnosti však už týmto svojím postojom chtiac-nechtiac uznávajú, že **táto univerzita má svojho ducha** – a to ducha jasne definovaného a prítomného v jej histórii, v jej základnom dokumente i v jej každodennom živote. Filozofia, pedagogika, zdravotníctvo a sociálna

práca, teológia, právo – vo všetkých týchto oblastiach táto univerzita chce slúžiť človeku, a preto vo svojom štatúte uvádza, že nadväzuje na históriu a tradíciu jezuitskej Trnavskej univerzity „*jednej z najstarších univerzít strednej Európy, ktorá slobodne šírila poznanie a vzdelanosť, chránila a rozvíjala duchovné hodnoty a kresťanskú kultúru*" a dnes teda „*vo svojej vzdelávacej a vedeckej činnosti vychádza z kresťanských princípov, chce slúžiť pravde, slobode a humanitným ideálom ľudstva, chráni morálne a duchovné hodnoty, vychováva a vzdeláva v duchu ekumenizmu, tolerancie a vzájomnej úcty*".

Vari je to málo v tejto našej „bezduchej" dobe, plnej prízemnosti, skrývajúcej sa pod nálepkou pragmatizmu? Vôbec nie, práve naopak! Je to vznešený a vysoký ideál!

Ale ako môžeme udržať tento ideál živý a činne prítomný?

Jedine tak, že rozvíjanie duchovných hodnôt, teda našej túžby po múdrosti, po poznaní, po fyzickom i materiálnom dobre, po pravde a po spravodlivosti, teda rozvoj filozofie, pedagogiky, zdravia a spoločenského dobra, teológie i práva, budeme neustále sprevádzať, obnovovať a posilňovať **konfrontáciou a zjednocovaním sa s najvyššou Múdrosťou, úplným Poznaním, nekonečným Dobrom, jedinou úplnou Pravdou, a neomylnou Spravodlivosťou**, teda spájaním sa s tou osobnou dokonalou duchovnou bytosťou, ktorú my ľudia opisujeme týmito a mnohými inými rôznymi pojmami vyjadrujúcimi absolútno alebo ktorú nazývame jednoducho slovom Boh. Po ňom v skutočnosti od prirodzenosti túžime v hĺbke nášho srdca, lebo, ako hovorí svätý Augustín: „*Stvoril si nás pre seba, Pane, a nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v Tebe*"[1] alebo ako hovorí iný velikán Blaise Pascal – pretože „*srdce má svoje dôvody, o ktorých rozum nič nevie*".[2]

Boží odblesk čiastočne spoznávame zo stvoreného sveta, o Bohu mnoho tušíme, ale v skutočnosti s „*istotou viery*" vieme len to, čo nám on sám zjavil keď „*mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril v minulosti* (Boh) *naším Otcom ústami prorokov.* (a) *V poslednom čase prehovoril k nám ústami Syna...*" (Hebr 1, 1 – 6). Cez svojho Syna sa nám Boh ako Otec dáva spoznávať vo svojom Duchu, ktorého nám zosiela. A aj preto sa na začiatku roka akademická obec stretáva, aby pre svoju činnosť s múdrou pokorou a radostnou dôverou spoločne vyprosovala požehnanie a prítomnosť Božieho Ducha.

– Veni Sancte Spiritus ed emitte caelitus lucis tuae radium

– Duchu svätý, príď z neba a vyšli nám zo seba žiaru svetla pravého.

Považujem si za česť, že v roku, keď si pripomíname 20. výročie obnovenia činnosti Trnavskej univerzity, sa tu môžem s Vami modliť a spoločne prosiť Boha, aby vaša univerzita, aby *naša univerzita*, nikdy nebola bez Božieho Ducha.

Áno, **naša univerzita, aj moja univerzita** – pretože sa k nej hlásim z mnohých dôvodov:

ako kresťan, ako gréckokatolík, ako Slovák i ako jezuitský kňaz a profesor.

Ako kresťan si cením, že na Slovensku je jedinou štátnou univerzitou, ktorá, zoči-voči niekedy až groteskne vyznievajúcej takzvanej „politickej korektnosti", vedúcej v skutočnosti k bezduchej amorfnosti, vo svojom štatúte sa nebála urobiť to, čo sa neodvážili urobiť tvorcovia základného dokumentu o Európskej únii, teda jednoznačne sa prihlásiť ku kresťanským koreňom a princípom – čím táto univerzita vôbec nenarúša svoj laický charakter, ale práve napĺňa ducha našej ústavy, ktorá sa v preambule hlási k cyrilo-metodskému duchovnému dedičstvu.

Ako gréckokatolík považujem túto univerzitu za svoju, pretože to bol rektor jej historickej predchodkyne Martin Szentiványi, ktorý prvýkrát na Slovensku zriadil tlačiareň schopnú tlačiť knihy v cyrilike, univerzitnú tlačiareň, z ktorej vyšiel prvý gréckokatolícky abecedár – *Bukvar* i *Katechizmus* mukačevského biskupa de Camillisa, či *Sermo de unione,* teologický traktát o zdôvodnení cirkevnej jednoty od biskupa Michala Manuela Olšavského. Tu boli po Užhorodskej únii, v tzv. Jániovskej fundácii zabezpečenej kardinálom Koloničom, duchovne aj intelektuálne formovaní naši prví gréckokatolícki kňazi a budúci biskupi. Vzťah Trnavskej univerzity ku gréckokatolíkom nie je len vecou histórie. Aj teraz, pri dnešnej Trnavskej univerzite už roky pôsobí Centrum spirituality Východ – Západ, v ktorom sa, okrem iného, pracovne a odborne vyformovala polovica dnes činných slovenských gréckokatolíckych biskupov a ktoré svojimi domácimi aj medzinárodnými aktivitami, konferenciami a publikáciami šíri poznanie kresťanského Východu na Slovensku i v zahraničí.

Ako Slovák si vážim nesmierny prínos historickej Trnavskej univerzity pre zachovanie nášho národného ducha, jazyka, kultúrnej a historickej identity – ako to dobre opísal nestor slovenskej historickej vedy Branislav Varsik vo svojej monografii *Národnostný problém Trnavskej univerzity.* Všetky učebnice slovenčiny dnes spomínajú na jej odchovanca Benedikta Szölösiho a jeho *Cantus Catholici* a učebnice dejepisu na jej profesora Samuela Timona, ktorý tu položil základy kritickej historiografie v Uhorsku a základy prvej koncepcie slovenských národných dejín.

Ako jezuita sa cítim na Trnavskej univerzite doma, veď tu som sa prvý raz postavil za katedru od prvých rokov existencie obnovenej

[1] *„Fecisti nos ad Te et inquietum est cor nostrum donec requiescat in Te", Confessiones, Lib. 1, 1. 1.*

[2] *„ Le cœur a ses raisons que la raison ne connaît point ", Blaise PASCAL, Les Pensées, 277.*

teologickej fakulty, tu som začal pedagogickú činnosť, tu som sa stal profesorom.

Všetky tieto dôvody ma teda motivujú, aby som tu dnes spolu s vami uvažoval nad tým, čo to vlastne znamená, keď na začiatku akademického roka spoločne vzývame Svätého Ducha.

Bolo by trápnym a zjednodušujúcim nedorozumením, keby sme dnešné stretnutie pri liturgickom vzývaní Svätého Ducha chápali iba ako tradíciou predpísaný úvodný obrad, formálnu modlitbu na začiatku podujatia, nábožné *intermezzo* pred ponorením sa do „normálneho života".

Ako teda máme chápať túto dnešnú modlitbu k Svätému Duchu? Najväčší Slovan 20. storočia, blahoslavený Ján Pavol II., v encyklike *Redemptor hominis* (18 – 19) nám všetkým poskytuje niekoľko vysvetlení, keď hovorí:

„Toto vzývanie Ducha a táto prosba o Ducha je odpoveďou na všetky „materializmy" našej doby. Z nich sa totiž rodia toľké nenásytné žiadosti v srdci človeka. Toto vzývanie Ducha sa ozýva z rôznych strán a zdá sa, že aj prináša rozličným spôsobom svoje ovocie. "

Čo tým chcel Ján Pavol II. povedať? Že skutočná túžba po duchovnej slobode od marazmu, ktorý nás ohrozuje zvonku aj zvnútra, a modlitba o jej dosiahnutie nie je výsadou a privilégiom Cirkvi? Áno, presne to. Potvrdzujú to jeho ďalšie slová:

Možno povedať, že Cirkev toto vzývanie neprednáša sama? Áno, možno to povedať, lebo **„potrebu" toho, čo je duchovné, vyjadrujú aj tí, čo stoja mimo viditeľných hraníc Cirkvi.**

Medzi všeobecným pocitom potreby duchovna a našou modlitbou je však aj istý rozdiel. Aký? Sledujme ďalej pápežove myšlienky:

„...Toto vzývanie Ducha a prosba o Ducha značí vlastne stále viac vnikať do plného rozmeru tajomstva vykúpenia, v ktorom Kristus, spojený s Otcom a s každým človekom, nám neprestajne dáva tohto Ducha a ten nás napĺňa zmýšľaním Syna a zameriava nás na Otca. ..."

Skutočná potreba duchovna sa však ale nemôže obmedziť len na akýsi všeobecný „duchovný" pocit, ale vyžaduje konkrétnu náboženskú vieru. Čo je to vlastne viera? Pokračuje Ján Pavol II.:

„...Viera ako osobitná nadprirodzená cnosť vliata do ľudského ducha umožňuje nám účasť na poznaní Boha a je našou odpoveďou na jeho zjavené Slovo. ..."

Možno niekto v duchu zaprotestuje hovoriac – ale dajte pokoj, veď univerzita má rozvíjať vedu, o vieru sa starajte vo farnostiach s nábožnými babkami, tu chceme formovať intelektuálov, vedcov. Buďte radi, že vám tu trpíme tú vašu jezuitskú teologickú fakultu, ktovie načo sú nám vlastne teológovia. Aj na túto pomyselnú námietku odpovedá slovanský pápež:

„... Ako v predchádzajúcich obdobiach, tak i teraz – ba dnes ešte viac – teológovia a všetci cirkevní vedci sú povolaní uviesť do súladu vieru s vedou a múdrosťou a pričiňovať sa o to, aby sa navzájom prenikali ... Táto úloha dnes nesmierne vzrástla v súvise s pokrokom ľudskej vedy, jej metód a výdobytkov v poznaní sveta a človeka. To sa vzťahuje tak na exaktné vedy, ako aj na humanistické vedy a na filozofiu, ktorej úzke zväzky s teológiou pripomínajú dokumenty posledného koncilu. "

A opäť sa možno u niekoho vynorí otázka – „o čo nám vlastne ide?". Vari chceme vytvoriť klerikálnu spoločnosť, kde budú teológovia a náboženskí predstavitelia určovať pravidlá? Sme predsa v modernej Európe a nie niekde v Iráne či v Saudskej Arábii, aby nám Cirkev rozkazovala! Áno, máte pravdu, sme v Európe, ale práve tu, v Európe vieme, že Cirkev – to nie sú len biskupi, kňazi a reholné sestry. Nielen oni nesú zodpovednosť za poklad pravdy zverený Cirkvi. Všetci pokrstení majú túto úlohu, každý podľa miery svojich schopností a kompetencií. Všetkým kresťanom znejú pápežove slová:

„...Treba, aby sa v súvise s touto skutočnosťou na zodpovednosti Cirkvi za Božiu pravdu podieľali stále viac a rozličnými spôsobmi všetci jej členovia. A čo povedať v tomto ohľade o špecialistoch v rozličných odboroch, o predstaviteľoch prírodných a humanistických vied, o lekároch, právnikoch, umelcoch a technikoch, učiteľoch a profesoroch rozličných stupňov a odborov? Tí všetci – ako členovia Božieho ľudu – majú svoj podiel na Kristovom prorockom poslaní, na jeho úlohe slúžiť Božej pravde, a to aj tým, že zaujímajú **čestný postoj voči pravde** *na každom poli, tým, že vychovávajú iných v pravde a učia ich dozrievať v láske a spravodlivosti. Teda* **zmysel pre zodpovednosť za pravdu** *je jedným zo základných styčných bodov medzi Cirkvou a každým človekom a je jednou zo základných požiadaviek určujúcich povolanie človeka v spoločenstve Cirkvi."*

Rozvíjanie vedomia našej zodpovednosti za pravdu – to je jedno z poslaní Cirkvi a súčasne to je jeden z mimoriadne dôležitých dôvodov existencie univerzity. S tým súvisí aj rozvoj slobody, aj akademickej slobody, rozvoj ľudskej osobnosti,

– to je prínos univerzity pri budovaní kultúry národa. **Čo je to ale kultúra, ako ju môžeme dosiahnuť?**

Jeden môj priateľ, český umelec, sochár Otmar Oliva, známy dnes svojou prácou pre privátnu kaplnku pápeža Jána Pavla II. a Benedikta XVI)., mi rozprával svoj zážitok z komunistického väzenia, v ktorom sa ocitol pre svoju spoluprácu s Chartou 77. Politickí väzni museli pravidelne sledovať televízne noviny ako súčasť prevýchovného procesu. V tom čase sa v správach, samozrejme, ustavične hovorilo o úspechoch budovania socializmu. Jeden večer bola dlhá reportáž zo stavby veľkolepého Domu kultúry v Prahe. Redaktor podrobne opisoval nový systém vzduchotechniky, udával presné údaje o tlaku vzduchu o objeme nafúkaného vzduchu, o tom, ako ten vzduch prechádza potrubiami, akou rýchlosťou vychádza z potrubia do miestností atď. Aj keď väzni mali, samozrejme, zakázané počas správ rozprávať, ktosi to už nevydržal a do prítmia sály jeden z *muklov* povedal hlášku:

„Tak si myslím, pánové, že ať se ti soudruzi snaží, jak se snaží, ani se sebelepší vzduchotechnikou, tam tu kulturu nenafoukají."

Samozrejme, že ďalšie komentáre a súhlasný potlesk väzňov boli dozorcami skoro zarazené. Pre onen večer sa socialistická prevýchova skončila uvedomením si toho, že ani najlepšia vzduchotechnika v dome kultúry nie je garanciou kultúry, že **nafukovanie neodstráni bezduchosť**, a to ani v budove, ani v kultúre, ani v správaní človeka.

Keď je niečo len nafúkané, tak je to len nafúkané.

Kadečo sa dá nafukovať – balón i človek, počet strán našich vedeckých publikácií a medzinárodných citácií, index popularity v prieskumoch verejnej mienky, grafy ekonomických úspechov i sila garancií pre takzvané životné istoty či vedomie vlastnej nenahraditeľnosti a hlavne nepostihnuteľnosti. Stačí ale jedno drobné pichnutie a balón vyfučí, jeden výkyv medzinárodnej burzy a ekonomický tiger sa zmení na vychudnutého kocúra, stačí jeden chybný krok a zajtra kariéra nafúkanca spľasne. Na čom si teda môžeme zakladať, čo je stabilné a trváce? Pravá kultúra!

Cicero vo svojich *Tuskulských hovoroch*[3] tvrdí, že „*cultura animi philosophia est*", teda, že filozofia napomáha vzdelávaniu, rastu, „kultúre" duše. Filozofiu chápe ako radikálny zásah do ľudskej duše, zásah, ktorý ju transformuje, kultivuje, ktorý ju usmerňuje ku „kultu", teda k spoznávaniu a uctievaniu božstva. Sv. Konštantín-Cyril zasa definoval filozofiu ako: „*poznávanie božských a ľudských vecí, nakoľko sa môže človek priblížiť Bohu, (keďže filozofia) učí človeka, že svojimi skutkami sa má stať obrazom a podobou toho, ktorý ho stvoril*"[4].

Počiatok múdrosti je bázeň pred Pánom a poznať Najsvätejšieho je rozumnosť – hovorí starozákonná Kniha prísloví (Prís 9, 10). Múdrosť, filozofia, kultúra – sú teda prítomné tam, kde je kult, kde je prítomný Boží Duch, pretože bez neho – hoc aj s najlepšou vzduchotechnikou – nakoniec každé ľudské snaženie vyznieva „bezducho". Keďže ako jednotlivci aj ako spoločenstvo nechceme pôsobiť trápne, zbytočne, hlúpo a nekultivovane – teda jedným slovom „bezducho" – práve preto sa tu dnes schádzame, aby sme naše životy, našu intelektuálnu a pedagogickú činnosť zverili Božej ochrane, aby sme prosili o dary Ducha, o prebývanie Božieho Ducha v nás, v celom našom diele. Hlásiac sa k cyrilo-metodskému dedičstvu – osobitne v tomto roku, keď si pripomíname 1150. výročie začiatku ich misie – chceme nasledovať slovanských Apoštolov a vierozvestov, zakladateľov prvej slovanskej vysokej školy, ktorí sa so svojimi učeníkmi pred začiatkom každého dobrého diela a zaiste aj pri otvorení tejto našej prvej univerzity modlili slovami byzantskej liturgie:

Carju nebesnyj Utišiteľu, Duše istiny, iže vezďi syj, i vsja ispolňajaj, Sokrovišče blahich i žizni Podateľu, prijdi i vselisja v ny, i očisti ny ot vsjakija skverny,i spasi, Blaže, dušy naša.

Kráľu nebeský, Utešiteľu, Duchu pravdy, ktorý si všade a všetko naplňuješ, poklad dobra a darca života, príď a prebývaj v nás, očisť nás od každej poškvrny a spas, Dobrotivý, naše duše.

[3] *Tusculanae disputationes, 2, 5, 13.*

[4] *Život Konštantína, IV.*

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA TRNAVSKEJ UNIVERZITY V TRNAVE

1993 – 2013

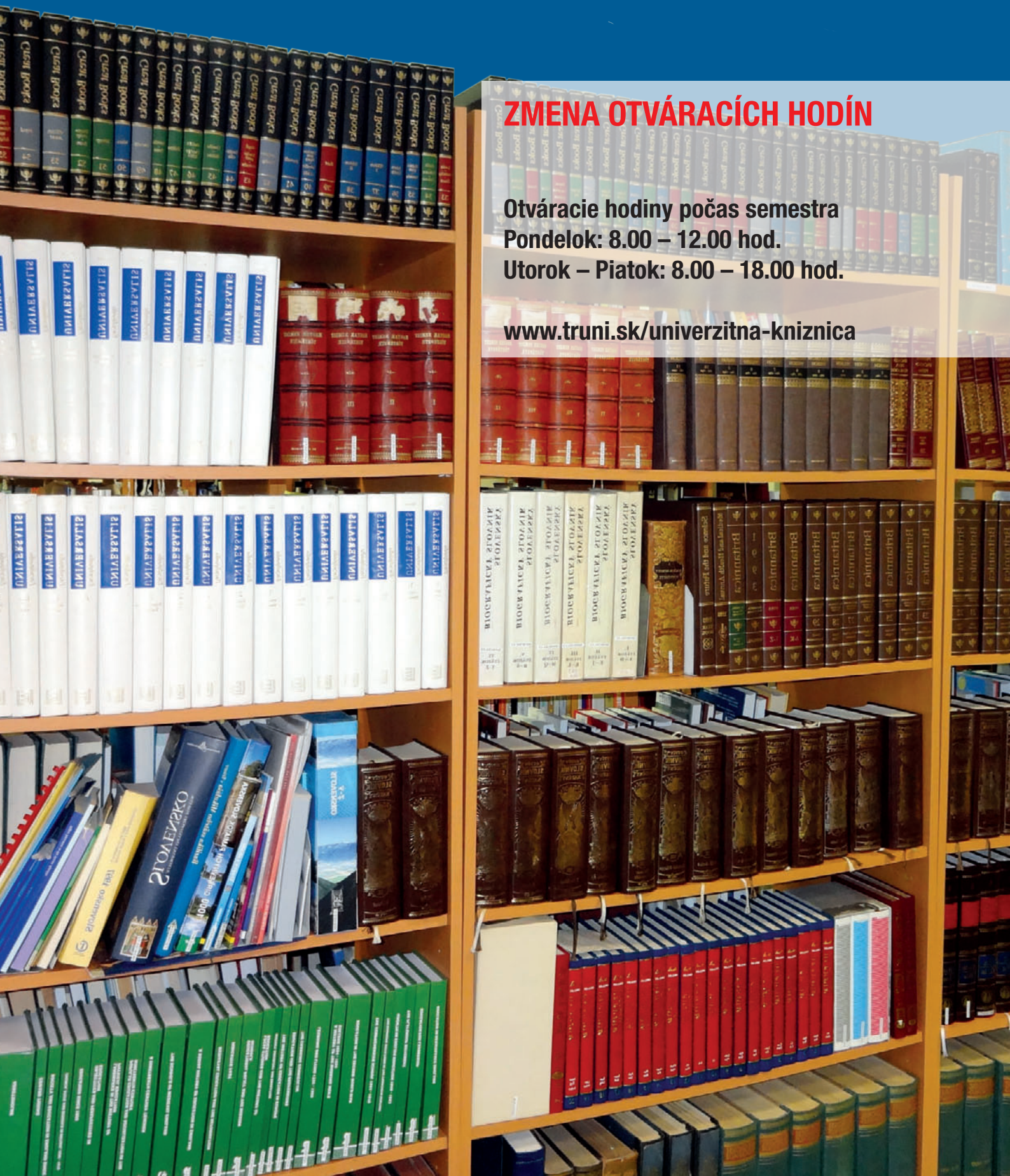

ZMENA OTVÁRACÍCH HODÍN

Otváracie hodiny počas semestra
Pondelok: 8.00 – 12.00 hod.
Utorok – Piatok: 8.00 – 18.00 hod.

www.truni.sk/univerzitna-kniznica